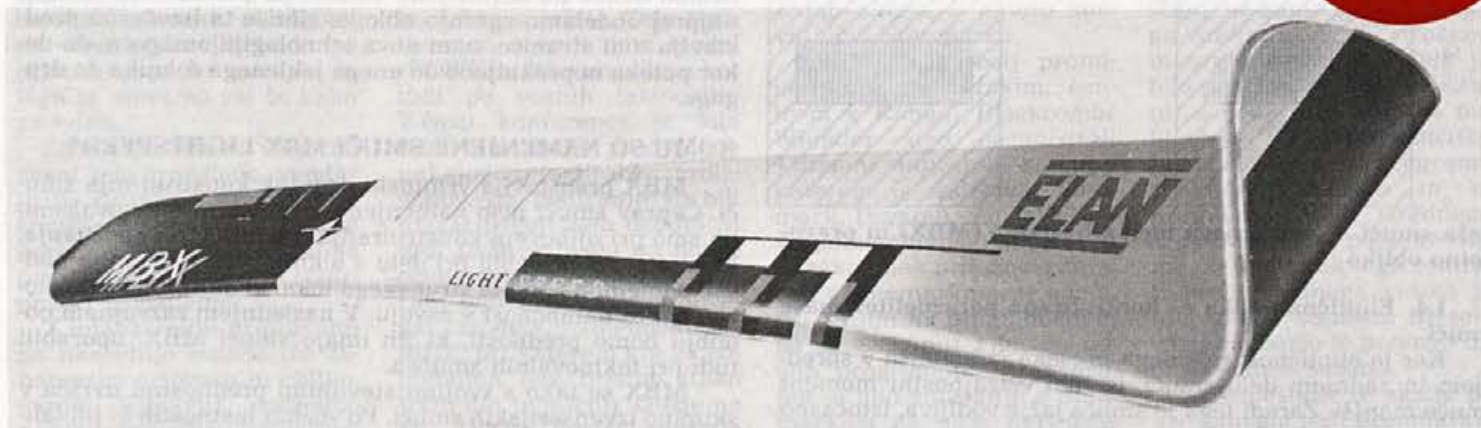

Elan MBX Lightspeed — skok v 21. stoletje

NI ZA
IZPOSOJO
NA DOM

ELAN-ov razvojni oddelek se je že v preteklosti izkazal s številnimi inovacijami, ki so pomenile popolnoma nov pristop h konstrukcijskim rešitvam (Uniline, Comprex, itd.). Pred leti pa si je zastavil nalogo, da izdela smučo, ki bo pred-

vsem lažja, glede na nižjo težo pa tudi torzijsko odpornejša in vzdržljivejša. Vozne lastnosti take smučice naj bi bile enake ali pa celo boljše kot pri tistih smučeh, ki sodijo v vrhunski razred (High Performance in Racing). Glede na pomembnost projekta se je krog raziskovalcev razširil na številne zunanje sodelavce in pred nekako dvema letoma je g. Oskar Kogoj, industrijski oblikovalec svetovnega slovesa, prišel z idejno rešitvijo, ki je bila osnova projekta »MBX«.

S povsem novim pristopom h konstrukciji, ki sicer temelji tudi na nekaterih tradicionalnih konstrukcijskih rešitvah (princip oboka v arhitekturi, ko je stabilnost konstrukcije skoncentrirana v najvišji točki), je šlo tudi za uvajanje in testiranje povsem nove tehnologije, ki bo dala ELAN-ovim smučem določeno prednost pred svetovno konkurenco. Rezultat vseh teh prizadevanj je MBX Lightspeed.

Elanove smuči za člane mednarodnega olimpijskega komiteja

Leta 1984 je bila Elanovi smuči dodeljena čast, da je postala uradna smuča XIV. zimskih olimpijskih iger v Sarajevu. V tista leta segajo tudi prvi stiki s predsednikom in člani MOK-a.

Elanova podpora olimpijskim idealom in športu se je pokazala tudi tokrat. Elan je podaril vsem članom in funkcionarjem MOK-a posebej za njih izdelane smuči, ki jih bodo uporabljali pri izbiri prizorišč za zimske olimpijske igre.

Par Elanovih smučerjev in skulpturo Bloškega smučarja, delo akademskega slikarja Janeza Boljke je 7. 2. 1990 predsednik poslovnega odbora Elana Uroš Aljančič predal njegovi ekscelenci g. J. A. Samaranchu v Lausanni.

Tako se je še enkrat potrdilo tesno sodelovanje MOK-a in Elana.

Boštjan Gaser

1. MBX LIGHTSPEED — ELIPTIČNA/MONOBLOK KONSTRUKCIJA

Do sedaj sta bili poznani le dve konstrukcijski obliki smučerjev — pravokotna in trapezoidna. Čeprav sta na zunaj povsem različni, je trapezoidna oblika boljše le v enem pogledu — zgornja ploskev je boljše zaščiten pred direktnimi udarci. Funkcionalno se obliki ne razlikujeta oz. ne vplivata direktno na vozne lastnosti.

Pri MBX-u pa gre spričo elipsoidne oblike za določene prednosti in iz teh izhajajoče koristi, ki jih občuti smučar pri smučanju.

1.1. Eliptična oblika — večja torzijska odpornost

Zaradi svoje eliptične oblike imajo smučerji ob enakem fleksu bistveno boljše torzijsko odpornost. Če primerjamo smučerje enakih lastnosti in enakih dolžin, obenem pa različnih oblik (pravokotne in eliptične), ugotovimo, da so smučerji eliptične oblike na enoto teže torzijsko bistveno bolj odporne. To pa predvsem zato, ker se presek smučice približuje krogu.

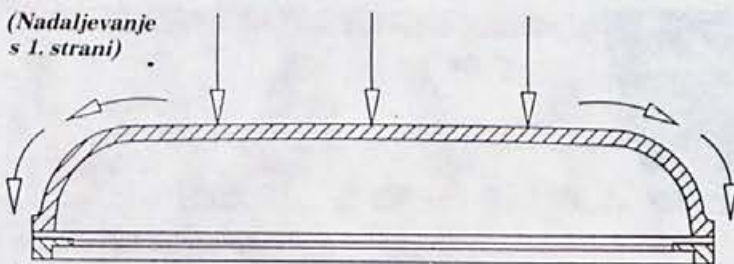
Korist, ki izhaja iz te lastnosti je, da je oprijemljivost smučerjev bistveno boljše na trdih, ledenih smučiščih.

1.2. Eliptična oblika — direkten prenos smučarjeve energije na robnik smučice

Ker konstrukcija smučerjev temelji na neprekinjenem prehodu zunanega nosilnega laminata od enega jeklenega robnika k drugemu, lahko smučar prenaša vse svoje reakcije direktno na jeklene robnike. Zato je smuča odlično vodljiva in natančna v zavojih.

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje
s 1. strani)

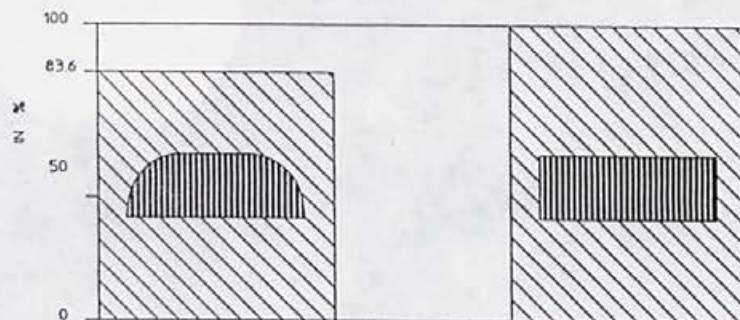

MBX elipsoidna monoblok konstrukcija

1.3. Eliptična oblika — manjša teža smuči

Zaradi uporabe nekaterih lahkih materialov in zaradi samosvoje oblike so elipsoidne smuči v primerjavi s smučmi pravokotne oblike lažje za več kot 15 %, ki so sicer enake dolžine in enakih voznih lastnosti.

Zaradi manjše teže so smuči lažje vodljive.

Teža smuči — primerjava med elipsoidno (MBX) in pravokotno obliko

1.4. Eliptična oblika — kontrolirana porazdelitev mase smuči

Ker je eliptičnost prečnega preseka izrazitejša v sprednjem in zadnjem delu smuči, je tudi vztrajnostni moment smuče manjši. Zaradi tega je smuča lažje vodljiva, istočasno pa mirnejša in stabilnejša v vertikalni in horizontalni smeri.

1.5. Eliptična oblika — večja nihalna frekvenca in krajši nihalni čas

Spričo svoje oblike niha eliptična smuča z enako amplitudo, vendar z bistveno večjo frekvenco kot pa smuča pravokotne oblike. Tudi nihalni čas je krajši. Prednost takega obnašanja je, da ostane smuča na ta način dalj časa v kontaktu s površino, istočasno pa so vibracije preje zadržane. Boljši kontakt med smučo in površino.

1.6. Eliptična oblika — boljša odpornost proti trajnim deformacijam

Konstruktivske rešitve in eliptična oblika smuči še povečujejo odpornost proti trajnim deformacijam. Da ta prednost izhaja predvsem iz oblike, je možno najlažje ponazoriti z listom papirja. Če je papir normalno iztegnjen, se upogne že pod lastno težo. Če ga le malce zavijemo, je že potrebna sila, s katero bomo papir upognili. Ta lastnost se odraža v vrhunski kvaliteti in čvrstosti smuči.

2. MBX LIGHTSPEED — ZAobljena oblika PETE SMUČI

Smuča MBX se že na pogled odločno razlikuje od vseh drugih poznanih tipov smuči tudi po samosvoji obliki pete. Taka oblika pete ima predvsem dve prednosti.

2.1. Zaobljena oblika pete — krajša kontaktna dolžina robnika v zavoj

Ko pride smuča v zavoj, se kontaktna dolžina robnika skrajša. Zato se enaka masa smuči oz. teža smučarja porazdeli na precej krajšo dolžino. Pritisk na robnik je optimalno porazdeljen in smuči prijemljejo še čvrsteje na težkih in zahtevnih terenih.

2.2. Zaobljena oblika pete smuči — večja drsna površina

Pri vožnji naravnost imajo smuči večjo drsno površino in skupna teža se porazdeli na večjo površino. Ker je pritisk na površinsko enoto manjši, je hitrost smuči večja, poleg tega pa so daljše smuči tudi stabilnejše.

3. MBX LIGHTSPEED — LESENA SREDICA

Čeprav ima sredica elipsoidnih smuči bistveno manjšo vlogo kot pa pri klasičnih (glavne prednosti MBX-a izhajajo iz njegove oblike), smo z uporabo lahkega lesa dosegli izredno ugodno dušenje vibracij. Smuča postane tako še stabilnejša in natančnejša v zavoj.

4. MBX LIGHTSPEED — UPORABA NOVIH GRAFIČNIH TEHNIK

Z uporabo najnovejših spoznanj na področju grafičnega oblikovanja utira smuča MBX pot sodobni tehnologiji sublimacije. Kakšne so prednosti sublimacije pri grafičnem oblikovanju?

4.1. Tehnologija sublimacije — toplotno uparjevanje v podlago

Ker je transfer, potreben za sublimacijo tiskan po off-set postopku praktično ni omejevan pri številu barv. Le-te se s toploto prenesejo (sublimirajo) na zgornjo oblogo smuči, ki pri nadaljnji izdelavi postane eden od sestavnih elementov smuče.

4.2. Tehnologija sublimacije — uparjevanje barv v zgornjo oblogo smuči

Ker so barve v bistvu globinsko uparjene v zgornjo oblogo smuči, ki je debela 1 mm, postane dekor neobčutljiv na razne praske. Tako se poveča njegova odpornost proti raznim mehanskim poškodbam.

4.3 Tehnologija sublimacije — dekor je uparjen na zgornjo oblogo pred lepljenjem

V nasprotju s klasično tehniko sitotiska, pri katerem tiskamo dekor na sestavljeno smučo, pa pri novi tehnologiji najprej obdelamo zgornjo oblogo. Ker le-ta istočasno predstavlja tudi stranice, nam nova tehnologija omogoča, da dekor poteka neprekinjeno od enega jeklenega robnika do drugega.

KOMU SO NAMENJENE SMUČI MBX LIGHTSPEED?

MBX predstavlja vrhunski dosežek konstruiranja smuči. Čeprav smuči niso namenjene vrhunskim tekmovalcem, pa smo pri njihovem konstruiranju uporabili vsa spoznanja, ki smo si jih pridobili pri delu s tekmovalci. Pri tem je nadvse pomembna oblika stranskega loka, ki daje smučni eksplozivnost in natančnost v zavoj. V naslednjem razvojnem obdobju bomo prednosti, ki jih imajo smuči MBX, uporabili tudi pri tekmovalnih smučeh.

MBX se tako s svojimi številnimi prednostmi uvršča v skupino izvenserijskih smuči. Po voznih lastnostih bi jih lahko opredelili kot vsestranske high-high performance smuči. Po njih bodo posegali predvsem tisti smučarji, ki cenijo lahke, zelo odzivne smuči na različnih terenih, smuči, ki so precizne v zavoj ter stabilne in hitre v vožnji naravnost. Predvsem pa so namenjene tistim, ki želijo imeti vsako noviteto in biti korak pred ostalimi. To pa MBX Lightspeed vsekakor je — smuči, ki prihajajo s 300.000 km/sek (svetlobna hitrost)!

Tristan Ažman

Elan na severnoameriškem trgu

Dalj časa že niste nič slišali o tem, kaj se z Elanom dogaja v ZDA in Kanadi, kakšno je razpoloženje na tukajšnjem trgu ipd. Prav sedaj, v januarju, vstopamo v nov prodajni cikel — prodajo za naslednjo sezono. Zato je primerno, da vam osvetlim razmere na trgu in na kratko predstavim naše priprave na to za nas najbolj pomembno obdobje v letu. Saj gre prav v naslednjih dveh mesecih za »biti ali ne biti«.

Predsezonski prodaji (zaključevanju) na vsak način da svoj pečat tekoča zima, saj je od tega močno odvisno razpoloženje in predvsem finančna sposobnost trgovcev za nove nakupe. Drug pomemben dejavnik, ki odloča

o tem, ali se bo prodaja (trg) povečala ali ne, pa je seveda splošna ekonomska situacija.

Niti prvo, to je sneg, niti drugo ne vliva preveč poguma in vse okoliščine govorijo v prid nadaljnemu padcu prodaje na omenjenih tržiščih.

Na celotnem vzhodnem delu kontinenta je bil začetek sezone izredno dober, saj sta se zima in sneg pokazala pravočasno in cel mesec december je bil idealen za prodajo. Že prve dni januarja so se vremenski pogoji popolnoma spremenili in postali izredno neugodni (toplo in deževno), kar je prodajo smučarske opreme praktično ustavilo. Na zahodnem delu kontinenta pa ni bil ugoden

niti začetek niti nadaljevanje zime, saj se je sneg pokazal le na nekaterih območjih in to šele januarja.

Rezultat razmeroma neugodne zime bodo višje zaloge kot bi si trgovci želeli (predvsem na zahodu). Poleg tega pa bo trgovce silila v večjo previdnost pri nakupih tudi splošna ekonomska situacija v ZDA in Kanadi, ki vsekakor ni najbolj ugodna (visoke obresti, nestabilna borza in dolar, itd.) Nenazadnje bo svoj pečat razvoju trga in prodaje tukaj dala tudi »katastrofa« v Evropi.

Jasno je, da vstopamo v zelo težko obdobje, v katerem bo vsak spodrselj lahko usoden. Zahteve s strani trga (predvsem ameriškega) glede: cen, kvalitete, točnosti izdovab, skratka solidnosti na vseh področjih bodo po pričakovanju še ostrejšje in tega se moramo vsi še kako zavedati.

Zgoraj povedano verjetno zveni zelo črnogledno, vendar je to današnja stvarnost v smučarski industriji. Zato bo koristno, da smo čim bolj pripravljeni, da se s to stvarnostjo spopademo.

Z intenzivnimi pripravami na naslednjo sezono (če zamenarim pripravo in oblikovanje kolekcij) začnemo nekje v decembru, ko pričnemo pripravljati prodajne programe (cene, rabate in ostale »zanke«).

Kot vsako leto v januarju smo tudi letos v obeh firmah pripravili in pravkar končali prodajni konferenci, na katerih področnim zastopnikom predstavimo nove kolekcije, prodajne programe in druge novosti. Obenem je to tudi mesto, kjer analiziramo naš položaj na trgu in seveda tudi konkurenco.

ELAN MONARK, Elanova ameriška firma, je konferenco organizirala v bližnjem smučarskem centru Stowe. Za področne zastopnike smo pred samo konferenco orga-

nizirali 3-dnevni strokovni seminar o »delu in negovanju odnosov s poslovnimi partnerji — kupci«. Temu je sledila 3-dnevna konferenca, na kateri smo predstavili nove programe: ELAN, GEZE in DOLOMITE.

Elanov položaj na ameriškem trgu je še vedno ugoden in smo s pribl. 13 % tržnim deležem trdno na 3. mestu (za K2 in Rossignolom). Seveda je naš namen, da to pozicijo zadržimo in po možnosti nekoliko povečamo tržni delež; za to pa bo poleg neoporečnosti smuči potreben tudi izredno agresiven prodajni in cenovni nastop na trgu.

Z zadovoljstvom sporočam, da so bile nove smuči (designi) pri potnikih izredno dobro sprejete. Zelo pozitivno so ocenili novi model »POWER« tako po videzu kot tudi po voznih lastnostih. V času konference je bilo namreč vsak dan predvideno nekajurno testiranje proizvodov. Za testiranje so bili tokrat pogoji zelo ugodni in tudi to je vplivalo na dobre ocene smuči. Omeniti moram tudi predstavitev novega modela, imenovanega MBX, pri katerem gre za popolnoma nov pristop (tako tržni kot tehnični). Glede na to, da so smuči prestale ognjeni krst uspešno, smo se odločili, da bomo ta model vključili v program za naslednjo sezono. O smučeh MBX (njihov prednostih, značilnostih itd.) je bilo potrebno potnike »prepričati« in to z dobro pripravljenimi tehničnimi in tržnimi argumenti, za to so poskrbeli inštitut in drugi sodelavci v Elanu. Verjetno vam je poznano, da letos prihaja s smučmi na trg tudi SALOMON (s podobnim konceptom), zato so smuči »MBX« in njihovo pravočasno lansiranje še toliko pomembnejše. Nadaljnemu razvoju tega projekta bo torej potrebno posvetiti vso pozornost.

Omeniti moram še to, da sta tudi GEZE in DOLOMITE, ki skupaj predstavljata pribl. 40 % prometa v ameriški firmi, pripravili dobre designe v svojih novih kolekcijah. Tu velja poudariti tudi barvno usklajenost med vsemi tremi proizvodi, kar je pri prodaji vedno bolj pomembno, saj to omogoča boljše plasm »paketov«, to je celotnega programa — smuči, vezi in čevljev. Tak način ponudbe je predvsem v nižjih cenovnih razredih vedno bolj pomemben.

V kanadski firmi — Monark Sports smo se že lani odločili, da v okviru prodajne konference organiziramo tudi širšo propagandno-pro-

Na 4-dnevnem smučarskem kampu v smučarskem centru Blackcomb/Whistler v Kanadi je sodeloval tudi Ingemar Stenmark

dajno akcijo, v katero smo vključili Stenmarka.

Skupaj z najbolj prominentnim smučarskim centrom v Kanadi Blackcomb/Whistler smo organizirali 4-dnevni smučarski kamp, v katerem je sodeloval Stenmark. Povabili smo 20 naših najpomembnejših kupcev, ki so tako imeli priložnost smučati s Stenmarkom, se pomeriti z njim na progi, obenem pa se seznaniti z našim novim programom. Brez dvoma je bilo smučanje s Stenmarkom za naše partnerje posebna atrakcija. V tem času so kupci in naključni smučarji imeli priložnost doživetja preizkusiti naše smuči, saj smo dali na razpolago dovolj smuči za testiranje. Odziv je bil zelo ugoden. To ocenjujemo tudi po tem, ker je bila večina smuči stalno v »uporabi«.

Kot sem že omenil, je bila akcija organizirana skupaj z znanim centrom Blackcomb/Whistler, ki je obenem eden naših največjih kupcev na zahodnem delu Kanade, saj ima v svojem sklopu tudi precej trgovin in izposojevalnic smuči. Poudarim naj, da se je izkazalo kot izredno koristno, da se taka akcija organizira skupaj s smučar-

ščem, ne samo s stroškovnega vidika (velik del stroškov in organizacijskega dela je bilo pokritega z njihove strani), ampak tudi z vidika publicitete. To znano smučiče je bilo v dneh programa praktično Elanovo in to predvsem zaradi izrednega sodelovanja in podpore firme, ki je lastnik tega centra. S propagandnega vidika je bila akcija uspešna in zelo verjetno bomo to ponovili tudi naslednjo sezono.

Za uspešnost te akcije pa gre zahvala tudi Stenmarku, ki je tudi v tem delu sveta zelo popularen in velja za pravo legendo smučanja. Svoje obveznosti je opravil na res profesionalnem nivoju in ustregel vsem našim željam.

Upamo, da se nam bo to obrestovalo in utrdilo Elanovo pozicijo na kanadskem trgu. Elan je v Kanadi nekje na 4. mestu s tržnim deležem okoli 11 %, vendar je treba poudariti, da blagovna znamka ni tako uveljavljena kot v ZDA. Elan je močan v prodaji smuči v spodnjih cenovnih razredih, medtem ko pri prodaji vrhunskih smuči z Elanovim deležem še ne moremo biti zadovoljni. Za

(Nadaljevanje na 4. strani)

Predstavitve »MBX« smuči na prodajni konferenci v ZDA

Ingemar Stenmark

Elan na severnoameriškem trgu

(Nadaljevanje s 3. strani)

utrđitev našega položaja v Kanadi in izboljšanje našega imagea bo v bodoče potrebno vložiti v trg več. Finančne možnosti kanadske firme pa so zaradi razmeroma majhnega trga in na splošno nizkih cen in marže zelo omejene.

Kot sem že omenil, smo v tem času imeli tudi prodajno konferenco s področnimi zastopniki, na kateri smo analizirali trg in predstavili nov Elanov in Alpinin program.

Tudi v Kanadi je na splošno pričakovati padec prodaje za naslednjo sezono. Poleg tega pa je iz predhodnih let znano, da se slaba zima v Evropi najbolj odraza v Kanadi, saj se po pravilu veliko neprodanega blaga v Evropi znajde »na policah« kanadskih trgovin.

Kanadski zastopniki so novo kolekcijo smučí dobro sprejeli, kar nam vpliva po-

gum. Ocenjujemo, da bomo z novimi modeli NRG, smučí POWER ter z ustreznim cenovnim programom, lahko izboljšali strukturo prodaje in tudi zadržali nivo naše prodaje.

Na žalost to ne morem trditi za večino novih Alpininih modelov, saj barvno ne ustrezajo zahtevam kanadskega trga. To nam bo nedvomno otežilo (če ne celo onemogočilo) doseči zastavljene prodajne cilje za leto 1990.

V začetku sem že omenil, da bosta naslednja dva meseca izredno pomembna. Že prve dni februarja, ko bodo prvi sejmi (v ZDA in Kanadi), pa se bo pokazalo, ali so naši programi dobri, ali je konkurenca boljša, ali bomo zmagovalci ali poraženci. Trg je neusmiljen, vendar tudi najbolj pravičen sodnik.

Herman Poklukar

letalu pa je po napovedi strokovnjakov odprto celotno svetovno tržišče. Poleg tega proučujemo več ponudb tujih letalskih firm za sodelovanje.

Lahko torej trdimo, da je proizvodnja letal v Elanu postala že tradicija, in jo je tre-

ba razvijati naprej, saj so nam vrata na tržišča odprta.

Potrebno pa se bo potruditi za dovolj strokovno usposobljenega kadra.

Vsem sodelavcem iskreno čestitam ob jubileju.

Marjan Žvokelj

Ustanovili smo Elan Nord Sweden

Pričakujoč vsaj do neke mere normalno zimo in s tem tudi veliko boljše poslovne rezultate v letu 1990, bi vas želeli seznaniti z najnovejšimi aktivnostmi na Švedskem, Danskem in Islandiji.

Kot vam je znano že iz naših prejšnjih člankov v Smučini, imamo danes na Švedskem poleg firme Ryon AB tudi firmo Pelan AB Sweden, ki je v sestavi samega Ryon kot njenega lastnika. Nato smo se lotili obdelave danskega, groenlandskega in islandskega tržišča, na katerih pričakujemo precej boljše rezultate, kot sta jih Elan in Alpina dosegala v nedavni preteklosti. Samozavest nam vzbuja zelo dobra kooperacija, ki smo jo v zadnjem času vzpostavili s firmo Select na Danskem. Tako kooperacijo bomo skušali učvrstiti tudi na drugih tržiščih.

Pripravljamo tudi dolgoročen razvoj Ryon, Pelana in intenziviramo celovito Elanovo aktivnost v Skandinaviji.

Da bi lahko uresničili načrtane želje in zagotovili boljše poslovno aktivnost na tem tržišču, predlagamo poslovodnim organom naslednje:

1. Ustanoviti novo firmo Elan Nord, ki bi bila v prihodnosti nosilec vseh Elanovih aktivnosti v Skandinaviji in koordinator oz. tako imenovana holding organizacija za Skandinavijo, hkrati pa tudi lastnik vseh naših firm na tem trgu.

2. Po hitrem postopku poiskati možnosti, da se Ryon

AB preseli na jug Švedske ter se s firmo Pelan AB vključili v skupno organizacijo, torej pod »eno streho«.

Ker je Elan Holding sprejel oba predloga, smo zastavili vse sile, da ju v letu 1990 tudi uresničimo.

Z ustanovitvijo firme Elan Nord kot bodočega koordinatorskega in lastnika naših skandinavskih firm ter materialnih dobrin smo dobili temelje, na katerih se Elan poleg dosedanje aktivnosti lahko v prihodnje usmeri tudi na druge dejavnosti Elanovega kooperacijskega programa na skandinavskem in evropskem trgu.

Ob oblikovanju skupnega evropskega tržišča leta 1992 se Elan tako med prvimi vključuje vanj in skuša najti nadaljno pot za lažje premagovanje težav ter izboljšati koordinacijo Elan Jugoslavija/Avstrija/Skandinavija.

Prva dejavnost firme Elan Nord je izgradnja lastnega distribucijskega centra na jugu Švedske ter vselitev Ryon in Pelana vanj. Pričakujemo, da bomo to opravili do meseca septembra; tako bomo pripravljene pričakali novo zimsko sezono in lahko z vsemi močmi krenili v leto 1991, ki naj bi pomenilo prelomnico v celi Evropi in v poslovni politiki na skandinavskem trgu.

Upam, da sem s to kratko informacijo dopolnil podatke, ki so bili objavljeni v prejšnjih številkah Smučine.

Do naslednjic vas pozdravljam z že dobro poznano mislijo **Z ELANOM ZA ELAN.**

Nikola Sumina-Laufer

Šeststoprvo letalo

Te dni je oddelek jadralnih letal dočkal nov jubilej. Od leta 1978 pa do danes smo izdelali že šeststo letal. Večina proizvodnje je usmerjena za izvoz.

Tako gre tudi 601. letalo, ki je obenem tudi naš najmodernejši proizvod tipa DG 500 M ELAN, za nemškega kupca.

Če podrobneje pogledamo sestavo dosedanje proizvodnje po tipu letal, dobimo naslednjo sliko:

— 222 letal tipa DG 100 ELAN

— 365 letal tipa DG 300 ELAN

— 14 letal tipa DG 500 ELAN

Vsak tip ima nekaj inačic, ki zahtevajo toliko večjo pozornost vseh zaposlenih pri tem programu. Ker je proizvodnja tipov DG 300 ELAN

in DG 500 ELAN praktično prodana že za dobri dve leti naprej, si trenutno zelo prizadevamo poživiti proizvodnjo, ki je v preteklih letih celo nekoliko upadla. Najnужnejše naloge nas čakajo pri usposabljanju delavcev za gradnjo letal, pri pripravi in organizaciji dela, izboljšanju kakovosti in tehnologije ter priprave homologacijske dokumentacije za jadralno letalo DG 500 ELAN.

Čeprav imamo s temi projekti dovolj dela, se naše misli že ukvarjajo z nadaljnjim razvojem. Skupno s firmo Glaser-Dirks bomo konkurirali na natečaju za nov tip jadralnega letala svetovne kategorije. Gre za jadralno letalo, ki bo z današnjo tehniko na cenen način dosegalo karakteristike najboljših letal izpred 30 let. Takemu

Delavci oddelka jadralnih letal ob 601. letalu

Varstvo pri delu v preteklem letu

V lanskem letu se je v našem podjetju zgodilo 65 nesreč pri delu, ena na službeni poti, tri na poti na delo in dve na poti z dela. Glede na lansko število zaposlenih 1340, znaša odstotek nesreč pri delu za lansko leto 4,8 %. Zaradi nesreč pri delu je bilo izgubljenih 1315 delovnih dni.

Če te podatke primerjamo z gibanjem nesreč pri delu v letu 1988 lahko ugotovimo, da se je število nesreč in odstotek poškodovanih delavcev nekoliko povečalo, medtem ko je število izgubljenih delovnih dni ostalo približno enako.

Najpomembnejša ugotovitev lanske analize nesreč je, da nismo imeli nobene težje poškodbe pri delu. Vse nesreče so bile lažjega značaja in niso imele za posledico invalidnosti poškodovancev.

I. Analiza nesreč

1. Gibanje nesreč po kvalifikacijski sestavi ponesrečencev:

NK	PK	KV	VK	SS	VŠ	Skupaj
19	20	22	1	2	1	65

Iz prikazanih podatkov je razvidno, da je bilo lani, tako kot opazamo že vrsto let, največ nesreč med delavci pri strojih in napravah, to so pa predvsem KV, PK in NK delavci.

2. Gibanje nesreč po dnevih v tednu:

ponedeljek	torek	sreda	četrtek	petek	sobota	skupaj
15	16	12	7	14	1	65

Medtem ko sta v prejšnjih letih izstopala po številu nesreč ponedeljek in torek ter delno petek, za lani ugotavljamo, da je bilo število nesreč po dnevih v tednu približno enako; samo na četrtek je bilo nesreč nekoliko manj.

3. Gibanje nesreč po urah nastanka:

1	2	3	4	5	6	7	8	skupaj
6	13	6	5	10	13	11	1	65

Iz podatkov je razvidno, da je največ nesreč v drugi uri dela ter po malici, to je po 4. uri dela.

4. Gibanje nesreč glede na spol zaposlenih:

moški	ženske	skupaj
35	30	65

Že v lanskem letu je prišlo do spremembe, saj se je število ponesrečenih žensk močno približalo moškim, medtem ko je bila prejšnja leta razlika precej večja.

5. Gibanje nesreč po programih in sektorjih:

PSM	PŠO	PPL	TR	IE	VZ	skupaj
24	19	12	1	2	7	65

Kot že vrsto let nazaj je največ nesreč v programu smuči, sledita program ŠO in program plastika. V lanskem letu je bilo sorazmerno največ nesreč v športnem orodju, medtem ko je njihovo število upadlo v programu vzdrževanja.

6. Gibanje nesreč po viru — načinu nastanka:

stroji in naprave	transport in gibanje	ročno orodje	padci	ostali vzroki	skupaj
20	11	5	11	18	65

Iz prikazanih podatkov je razvidno, da vedno bolj narašča število nesreč kot posledica transporta, manipulacij in raznih padcev. Upadlo je število nesreč pri strojih in napravah, kar je pozitivno. Povečalo pa se je število nesreč pri delu z ročnim orodjem.

7. Gibanje nesreč po vzrokih nastanka:

nevarni način dela	večja nevarnost	kršenje var. predpisov	pomanjkljiva zaščita	ostali vzroki	skupaj
15	26	10	4	10	65

Čeprav je razumljivo, da je vzrok za nastanek nesreč v nevarnem načinu dela in večji nevarnosti, je treba vseeno

Ali upoštevamo predpise o dnevih količinah vnetljivih snovi

opozoriti, da je še vedno dosti nesreč zaradi kršenja varnostnih predpisov.

8. Pot z dela	2
9. Pot na delo	1
10. Službeno potovanje	1

Glede na število zaposlenih, ki redno uporabljajo različna prevozna sredstva ali pešpoti, je število nesreč na poti z dela in na delo sorazmerno zelo nizko.

Analiza nam prikazuje gibanje nesreč v preteklem letu z različnih zornih kotov. Če podrobneje analiziramo posamezne vrste vzrokov in pokazateljev ugotovimo, da bi se vzroki nesreč lahko skrčili, če bi zaposleni upoštevali potrebne varnostne ukrepe in boljšo organizacijo dela. Objektivni vzroki pa so predvsem slabši delovni pogoji v nekaterih oddelkih, večja delovna intenzivnost ter premajhna lastna skrb za varno delo.

II. Tehnično varstvo

V lanskem letu smo pri tehničnem varstvu začeli obširno akcijo v sodelovanju z IVD Maribor. V skladu s predpisi smo sistematsko pregledali vse stroje in naprave v programu smuči, letos pa bomo nadaljevali z ostalimi programi.

Delovno organizacijo je pregledala tudi republiška inšpekcija dela in pri pregledu ni ugotovila bistvenih pomanjkljivosti.

Intenzivno pa je pri ugotavljanju pomanjkljivosti sodelovala tudi interna komisija za varstvo pri delu, ki je redno na tri mesece pregledovala varnost ter preko tehničnega kolegija tudi ustrezno ukrepala.

III. Zdravstveno varstvo

V preteklem letu smo vse ogrožene delavce na delovnih mestih z večjo nevarnostjo poslali na sistematske zdravniške preglede v dispanzer za medicino dela Radovljica.

Rezultati so bili ugodni, saj ni bilo ugotovljenih zdravstvenih okvar delavcev razen poklicnih obolenj v obliki ekce-

(Nadaljevanje na 6. strani)

Varstvo pri delu v preteklem letu

(Nadaljevanje s 5. strani)

mov. Delovni pogoji so se zaradi intenzivnosti dela nekoliko poslabšali v programu plastika.

Kontrolni pregledi glede uporabe zaščitnih sredstev, ki jih opravljamo na vsake tri mesece, so dali pozitivne rezultate: zaposleni to zaščito redno uporabljajo.

V lanskem letu je higiensko-zdravstveni pregled opravil tudi sanitarni inšpektor skupščine občine Radovljica, ki pa ni ugotovil bistvenih pomanjkljivosti.

IV. Požarna varnost

Tudi v letu 1989 smo redno opravljali požarno varnostne preglede delovne organizacije in ugotovljene pomanjkljivosti posredovali tehničnemu kolegiju. Kljub temu pa zaradi tehnologije dela še vedno ostaja zelo velika požarna obremenitev v programu plastike in v lesnem oddelku programa športnega orodja.

V požarno varnost v lanskem letu nismo veliko vlagali, razen v novo skladišče za nevarne snovi, ki je začelo obratovati v juliju lanskega leta.

Positivna je tudi ugotovitev, da smo v lanskem letu imeli v našem podjetju samo 3 začetne požare, ki pa so jih gasilci in člani našega gasilskega društva že v začetku pogasili, tako da ni nastala nobena materialna škoda.

Lanski obisk republiške požarne inšpekcije pa je ugotovil vrsto pomanjkljivosti predvsem v programu športnega orodja in programa plastike. Zaradi tega moramo za program plastike izdelati sanacijski načrt.

Bojan Zajc

Elanova obratna ambulanta

Rada bi vam predstavila obratno ambulanto, ki kot del Zdravstvenega doma Radovljica skrbi za zdravstveno varstvo delavcev in upokojencev podjetij Elan in Sukno. Čeprav v slabih razmerah, opravlja ambulanta (zdravnik in dve medicinski sestri) vso kurativno in večji del preventivne dejavnosti, to je tisti del, ki ga glede na opremljenost in kadrovske zasedbe lahko opravljamo. V preventivni del sodijo vsi pregledi pred zaposlitvijo, po daljši odsotnosti z dela, občasnimi pregledi, ogledi in analize delovnih mest, sodelovanje s kadrovske in socialno službo ter s tehničnim osebjem glede eventualnih premestitev delavcev iz zdravstvenih razlogov itd. Želimo si, da bi ostala povezanost in sodelovanje s tovarno še naprej dobra: pomemben pogoj za to pa je seveda določena stalnost zdravnika v ambulanti.

In kaj nam sedanja opremljenost ambulante že omogoča in kaj so naši cilji za bodoče?

Naši medicinski sestri sta usposobljeni za izvajanje eksternih laboratorijskih preiskav krvi in urina. Pri preventivnem ali kurativnem pregledu lahko še pregledamo pljučno funkcijo (spirometrija) in srce z elektrokardiografijo. V letošnjem letu pričakujemo novejši, tehni-

čno zanesljivejši tokovodni EKG aparat. Poleg tega opravljamo še vse male kirurške posege, jemljemo kri za zahtevnejše biotehnične teste (material za to pošiljamo v laboratorij na Jesenice, Kranj oz. za hormonske preiskave v Ljubljano), napotimo paciente na specialistične preglede, hospitalno ali zdraviliško zdravljenje.

Kot obratna ambulanta seveda odgovarjamo tudi za urejanje vseh odsotnosti z dela zaradi boleznih, nege, poškodb ali porodniškega dopusta, za napotitve na invalidsko komisijo itd.

Pomembna prednost naše ambulante je, da je praktično v sami tovarni, da je delavcem tako rekoč »pri roki«

Alojz Knavs, poverjenik rdečega križa v Elanu, je že 40-krat daroval kri

in da ne nazadnje omogoča telefonsko naročanje.

To pomeni, da je čakanje na pregled pri zdravniku kolikor mogoče kratko, s čemer pa tudi izguba delovnih ur minimalna.

Že na začetku sem omenila, da so prostori dotrajani, slabi in kar je najvažnejše: prav prostori ne omogočajo več nadaljnjih izboljšav, to je širjenje naše dejavnosti in tudi boljše opremljenosti saj

vsaka naprava zahteva tudi svoj prostor. Vsi, mi, ki delamo v ambulanti, in delavci, ki prihajajo k nam, pa si želimo, da bi našo dejavnost še razširili in izboljšali. Radi bi razvili osnovno fizioterapijo (obsevanje, diadinator, razgibanje), saj so prav obolenja gibal na 2. mestu po pogostosti vzrokov za prihod v ambulanto. Izboljšali bi radi preventivno dejavnost tudi tako, da bi imeli možnosti in preiskave posameznih dodatnih funkcij (vid, sluh...). Za to bi potrebovali dodatno tehnično opremo (npr. Rodenstockov arto-iater, avdiometrijo, ...), morda pa bi razvili tudi zobozdravstveno službo.

Čeprav se zavedam, da sedanjí trenutek ni najbolj primeren za investicije, pa vendar menim, da je zdravstvo samo terminološko negospodarska dejavnost, dejansko pa zelo pomembna in tudi gospodarska. Saj še niste pozabili številnih voščil ob božičnih in novoletnih praznikih?! Prepričana sem, da je bilo med številnimi dobrimi željami zdravje med prvimi. Zato se potrudimo vsi in poskrbimo za naše zdravje in zdravje naših sodelavcev — tudi z boljšimi pogoji in s tem tudi z boljšim delom naše zdravstvene službe.

Dr. Damjana Pirih

Občni zbor IGD Elan

V soboto, 20. januarja 1990 je bil v podjetju občni zbor industrijskega gasilskega društva Elan, ki je hkrati pomenil tudi uvod v jubilejno leto, v katerem IGD Elan praznuje svojo štiridesetletnico.

Poleg članov gasilskega društva so se občnega zbora udeležili še predsednik občinske gasilske zveze Radovljica tov. Smole, poveljnik sektorja tov. Legat ter predstavniki industrijskih gasilskih društev, sosednjih gasilskih društev: IGD BPT Tržič, GD Bukošek, IGD Slovenijales Radomlje, IGD Novoles Novo mesto, GD Begunje, GD Podgora, GD Brezje in GD Mošnje.

Vodstvo podjetja je zastopal magister Peter Petriček.

Iz poročil je bilo razvidno, da je gasilsko društvo v minullem letu delovalo uspešno in da se je varstvo pred požarom na mnogih področjih občutno izboljšalo. Z izgradnjo skladišča nevarnih snovi smo rešili problem shranjevanja vnetljivih in nevarnih snovi. Skladišče je grajeno v skladu z naj sodobnejšimi dosežki na področju varstva

pred požarom in v skladu z ekološkimi zahtevami. Objekt je razdeljen na osem požarnih sektorjev, ki so med seboj tako varovani, da se požar iz enega sektorja ne more razširiti na drugega. V vsakem sektorju so ročni gasilni aparati in po dva prevozna halona. Vsi sektorji imajo ionizacijske in svetlobne javljalce požara, kupo- le za odvod dima in toplote

Predsednik IGD Elan Andrej Resman

Občni zbor IGD Elan je pozdravil tudi poveljnik sektorja za požarno varnost občine Radovljica Niko Legat

ter avtomatska zapirala v slučaju požara.

Za gašenje požara v skladišču nevarnih snovi smo nabavili gasilsko vozilo za gašenje s peno. V vozilu je rezervoar s 3000 l vode in 1000 l penila silvani 4 S.

Če pride do požara v kate-remkoli sektorju skladišča nevarnih snovi, se iz gasil-skega vozila priključi cev na priključek sektorja, v katerem je požar, izklopi električni tok, vklopi generator pe-

ne in prične gasiti z lahko peno. Po izračunu in praktični zapolnitvi največjega požarnega sektorja to traja največ 3 minute.

Gasilsko vozilo, ki smo ga kupili za gašenja skladišča nevarnih snovi, lahko uspešno uporabimo tudi za gašenje na celotnem območju podjetja, saj poleg lahke pe-ne uporabimo še gasilski top za gašenje s težko peno, hitro napadalno cev in ostale priključke za gašenje.

Kljub vsakoletnim izboljšavam gradbenih objektov in upoštevanju požarno-varnostnih ukrepov pa se požarna ogroženost stalno povečuje. V mnogih objektih se proizvodnja povečuje, večajo se zaloge surovin, gotovih izdelkov, vnetljivih tekočin itd. Marsikje je vsled tega zelo težak dostop celo do objekta, v objektu samem pa ni varnih prehodov in dostopov do gasilnih sredstev.

Člani gasilskega društva so se med letom udeležili vseh aktivnosti po programu občinske gasilske zveze Radovljica, ter vseh tekmovanj, na katerih so dosegli solidne rezultate.

Tudi v okviru delovne organizacije je bilo veliko aktivnosti. Samo rednih vaj in priprav za tekmovanje je bilo nad štirideset.

Vsake tri mesece smo preventivno pregledali požarno varnost v celotnem podjetju, vmes pa večkrat interno posamezne obrate in oddelke. Vse zapisnike požarnih pregledov je obravnaval tudi strokovni kolegij. V večjem delu podjetja smo že organizirali predavanja s požarno tematiko, sicer pa so taka predavanja na vrsti vse leto.

Društvo je uspešno sodelovalo tudi s sosednjimi in pobratenimi gasilskimi društvi in se udeležilo vseh gasilskih aktivnosti v okviru občinske gasilske zveze Radovljica.

Ker je naše podjetje po požarni ogroženosti v občini na prvem mestu, moramo skrbeti za lastno številno in strokovno usposobljeno gasilsko enoto. Na občnem zboru smo se odločili, da našo gasilsko enoto kadrovsko okrepimo, izboljšamo njeno strokovnost, povečamo preventivno dejavnost in izurimo vsakega člana podjetja, da bo znal ravnati z gasilnimi sredstvi in da bo pravilno ravnal ob požaru ali naravni nesreči.

Občni zbor so pozdravili tudi vsi gostje in zaželeli društvu tudi v bodoče veliko uspeha in dobrega medsebojnega sodelovanja.

Apeliram na vse člane podjetja, da se v tem jubilej-nem letu, ko praznujemo 40-letnico ustanovitve našega gasilskega društva, včlanite v društvo, vse pa že sedaj vabim, da se udeležite jubilejne proslave 40-letnice, ki bo 20. maja ob 10. uri.

Andrej Resman

Integrirana informatika da ali ne?

Razvoj informatike ne poteka le v računskem centru, ampak spreminja način poslovanja, navade in znanje po vsej organizaciji. Informatijski problemi niso le problemi računskega centra, ampak večine udeležencev poslovanja.

Zahtevnosti informatijskih problemov so zelo različne. Glede na obseg podatkovnih struktur ter metode reševanja jih razdelimo v tri skupine:

Enostavni informatijski problemi se nanašajo na eno ali dve entiteti (datoteka, šifrant). To so lokalni informatijski problemi. Podatki so zanimivi za ožje poslovno področje, največkrat za posameznega delavca. Stopnja abstrakcije problema je majhna. Problem je enostavno razumljiv.

Takšni problemi so razvojno rešljivi po metodi prototipov (poizkusov in odpravljanja napak) v nekaj urah (največ nekaj dni) neposredno s strani uporabnika na orodjih lotus, paradoks, wordstar. V Elanu imamo ta orodja nameščena na osebnih računalnikih.

Informatijski problemi srednje zahtevnosti so lokalni informatijski problemi, ki vsebujejo do deset entitet

(datotek, šifrantov). Abstrakcija problema je večja kot pri enostavnih problemih. Še vedno je problem razločljiv in obvladljiv v naravnem jeziku.

Takšni problemi so rešljivi v nekaj deset urah razvojnega dela (do največ nekaj sto ur). Te vrste informatijskih problemov so rešljivi po metodi prototipa. Običajno jih rešujeta računalničar in uporabnik na osebnih računalnikih.

Zahtevni informatijski problemi obravnavajo nekaj deset do nekaj sto entitet. Abstrakcija problema je velika. Problem je razumljiv le ob uporabi metod informatijskega inženirstva. Človeški možgani imajo premajhne zmogljivosti, da bi problem obvladovali na osnovi opisa v naravnem jeziku.

Takšni problemi so rešljivi na osnovi informatijskih projektov, ki slonijo na metodah informatijskega inženirstva. Abstrakcijo posameznih faz projekta lahko zmanjšamo s pomočjo metode prototipov. Projekti zahtevajo nekaj sto do več tisoč ur dela.

Povezan (integriran) informatijski sistem se ukvarja predvsem z večjimi informatijskimi problemi. Vsaka nadgradnja enega (skupne-

ga) informacijskega sistema zahteva razumevanje in poznavanje obstoječega informacijskega sistema (modela podatkov) ter nadgrajevanje le tega. To pomeni sočasno obvladovanje več deset entitet.

Obvladovanje majhnih in srednjih informatijskih problemov v Elanu ne predstavlja velikih težav. Težave imamo pri reševanju večjih informatijskih problemov.

Za njihovo reševanje obstojajo tudi stranpoti. Zelo priljubljena je naslednja:

Imamo večji informatijski problem, z mnogimi entitetami, ki se nanaša na več uporabnikov v tovarni. Stranpot za reševanje problema je v tem, da vsak od uporabnikov analizira le svoj vidik problema in tega vidika niti ne predstavi niti ne uskladi z ostalimi udeleženci oziroma z obstoječim informatijskim sistemom. Posamezni vidik problema bistveno zmanjša stopnjo abstrakcije problema ter prevede problem v težavnostno stopnjo srednjih problemov. Tak problem je za uporabnika rešljiv že po metodi prototipa na osebnem računalniku.

Rezultati delnih rešitev večjega problema je več delnih, med seboj nezdružljivih računalniških rešitev. Vsak

udeleženec ima dostop le do nekaterih podatkov, čeprav bi potreboval širši vpogled vanje.

Opisani pojav zmanjšuje povezanost informacijskega sistema, s tem pa anarhičnost, neučinkovitost ter stroške informacijskega sistema.

Osnova razvoja **integriranega informacijskega sistema** je **takšna dokumentirana podatkovnih struktur, da so razumljive večim uporabnikom in razvijalcem programske opreme**. Poleg tega pa so podatki shranjeni v bazah podatkov, od koder jih je možno **čitati na enostaven način**. Pod temi pogoji je vsako podatkovno strukturo potrebno vpeljati le enkrat za potrebe vseh uporabnikov podatkov.

Pri razširjanju znanja in miselnosti o uporabi teh metodologij in orodij naletimo na problem **usklajevanja mnenj ter spoštovanja dogovorov** o zasnovi podatkov in računalniških procesov.

Včasih reševanje večjih informatijskih problemov s pomočjo novih delavnih metod povzroči toliko preglavic, da posamezni uporabniki ugotovijo, da integriranega informacijskega sistema ne potrebujejo.

Franc Rozman

Razpis letovanja v letu 1990

Po sklepu komisije za družbeni standard z dne 2. 2. 1990 objavljamo razpis za zbiranje prijav za letovanje v Elanovih počitniških enotah

I. PRAVICA DO UPORABE ELANOVIH POČITNIŠKIH ENOT

Pravico do uporabe Elanovih počitniških enot imajo:

1. delavci podjetja ELAN v rednem delovnem razmerju,
2. delavci podjetja ELAN, ki so sklenili delovno razmerje za določen čas (samo v času delovnega razmerja)
3. Elanovi upokojeenci,
4. Elanovi študenti,
5. delavci iz ELAN-Brnca,
6. poslovni partnerji podjetja ELAN in
7. zunanje osebe.

Pri razvrščanju prosilcev za letovanje upoštevamo navedeni vrstni red, kar pomeni, da imajo absolutno prednost delavci v rednem delovnem razmerju. Če so kapacitete polno zasedene, vse naslednje kategorije upravičencev odpadejo.

Letovanje poslovnih partnerjev odobrava komisija za družbeni standard na podlagi pisnega priporočila (obrazec) članov poslovodnega odbora ali direktorjev programov in sektorjev.

Prav tako komisija za družbeni standard odobrava letovanje zunanjih oseb, za katere lahko vloži prošnjo (obrazec) samo delavec podjetja ELAN, ki s tem prevzema tudi vso odgovornost za ravnanje uporabnika.

II. PREDNOST PRI LETOVANJU

Kriterije za prednost pri letovanju, predvsem v času kolektivnega dopusta, bo določila komisija za družbeni standard, ko bo znano število prijav. Kriteriji v bistvu ostajajo enaki kot prejšnja leta, tudi letos pa velja načelo, da se med kolektivnim dopustom ne morejo prijaviti tisti delavci, ki kolektivnega dopusta nimajo.

Če sta v podjetju ELAN zaposlena oba zakonca, se lahko prijavi dve leti zapored z enoletnim presledkom.

III. IZMENE ZA LETOVANJE

Krajše — 8-dnevne izmene veljajo za vse enote v Istri, na Krku, Selcah, Bohinjski Bistrici, na Kravcu ter Atomskih, Čateških in Dolenjskih toplicah, daljše — 10-dnevne pa za Pakoštane in vse otoke (razen Krka).

8-dnevne izmene

1. izmena od 26. 6. do 4. 7. 1990
2. izmena od 4. 7. do 12. 7. 1990
3. izmena od 12. 7. do 20. 7. 1990
4. izmena od 20. 7. do 28. 7. 1990 — KD
5. izmena od 28. 7. do 5. 8. 1990 — KD
6. izmena od 5. 8. do 13. 8. 1990
7. izmena od 13. 8. do 21. 8. 1990
8. izmena od 21. 8. do 29. 8. 1990
9. izmena od 29. 8. do 6. 9. 1990

10-dnevne izmene:

1. izmena od 28. 6. do 8. 7. 1990
2. izmena od 8. 7. do 18. 7. 1990
3. izmena od 18. 7. do 21. 7. 1990 — KD
4. izmena od 28. 7. do 7. 8. 1990 — KD
5. izmena od 7. 8. do 17. 8. 1990
6. izmena od 17. 8. do 27. 8. 1990 in
7. izmena od 27. 8. do 6. 9. 1990

V času določenih izmen ni možno koriščenje drugačnih terminov, možno je samo podaljšanje zadnje oziroma koriščenje prve izmene pred določenim datumom.

IV. KJE IN KAKO BOMO LETOS LAHKO LETOVALI?

V letošnjem letu imamo na razpolago skupaj 67 počitniških enot s skupno 343 ležišči v 19 različnih krajih in sicer:

PRIKOLICE:

- 3 v Uliki pri Poreču (Naturist centar Ulika)
- 4 v Vrsarju (Avtokamp Funtana — Valkanela)
- 3 v avtokampu Zagori (Novi Vinodolski)
- 3 v Baški na otoku Krku (Avtokamp Zablache)
- 1 v Baški na otoku Krku (Avtokamp Bunculuka — nudištični)
- 2 na Malem Lošinju (Avtokamp Čikat)
- 2 v Pakoštanh (pri Zadru — Avtokamp Kozarica)
- 2 v Podčetrtku (Avtokamp Atomске toplice)
- 1 v Dolenjskih toplicah.

Vse prikolice imajo po 5 ležišč (razen treh v Zagorih 4 ležišča) opremljene pa so tako, da je v njih možno kuhati (osnovna posoda in pribor za kuhanje, štedilnik, hladilnik).

BUNGALOVI:

- (V Lanterni pri Poreču (Avtokamp LANTERNAKAMP)
- Bungalovi imajo po 4 ležišča in so opremljeni tako kot prikolice z osnovno posodo za kuhanje, imajo pa tudi lasten WC s kopalnico.

V Martinščici na Cresu ima Elan 7 počitniških apartmajev

APARTMAJI:

- 5 v Červarju pri Poreču (2 x 4 osebe, 2 x 5 oseb, 1 x 8 oseb)
- 2 v Dugi uvali pri Marčani (2 x 4 osebe)
- 5 v Loparih na Lošinju (vsi za 6 oseb)
- 7 v Martinščici na Cresu (5 x 4 osebe, 2 x 5 oseb)
- 9 v Gajcu na Pagu (vsi za 7 oseb)
- 4 v Bohinjski Bistrici (2 x 3 osebe, 1 x 4 osebe, 1 x 6 oseb)
- 2 na Kravcu (1 x 4 osebe, 1 x 7 oseb)

POČITNIŠKE HIŠICE:

- 3 v Selcah — Avtokamp Selce (vse za 5 oseb)
- 3 v Čateških toplicah (vse za 6 oseb)

Hišice v Selcah so opremljene z jedilnim priborom in priborom za kuhanje kave, hladilnikom in kuhalnikom, vendar pa je kuhanje hrane prepovedano; prehrana pa je obvezna v restavraciji Združenja Lesarjev Slovenije (tu naj se prijavi samo tisti, ki želijo imeti organizirano prehrano). Hišice imajo WC s kopalnico.

Hišice v Čateških toplicah imajo z opremo za kuhanje in lasten WC s kopalnico. V hišice je napeljana termalna voda.

V. CENE ZA UPORABO POČITNIŠKIH ENOT

Cene bodo znane po zaključnem računu in jih bomo objavili takoj, ko jih bo potrdil delavski svet. Bodo pa za različne vrste objektov in uslug različne.

Za delavce iz Brnce, poslovne partnerje in zunanje uporabnike veljajo ekonomske cene.

VI. NAVODILA IN OPOZORILA UPORABNIKOM

1. S počitniško enoto ravnajte odgovorno in gospodarno.
2. V času letovanja odgovarjate za ves inventar, opremo in tudi za sam objekt, ki ga uporabljate.
3. Preglejte popis drobnega inventarja in osnovnih sredstev in ugotovite dejansko stanje, odstopanja pa pišite v knjigo pripomb.
4. Morebitne okvare in napake poskusite odpraviti sami ali pa preko recepcije poiščite ustreznega strokovnjaka.
5. Ob odhodu počitniško enoto očistite (posebej to velja za hladilnik, ki naj bo po odhodu odprt).
6. Ob odhodu zaprite okna, pogasite luči, izklopite štedilnik in ostale električne naprave.
7. Upoštevajte hišni red kampa oziroma naselja.
8. Ključ počitniških enot so v recepcijah, kjer jih dobite na podlagi napatnic in osebnih dokumentov.
9. V počitniške enote je strogo prepovedano voditi kakršnekoli živali.
10. Menjava letovalcev je ob 12. uri, tako, da prvi dan, ki je napisan na napatnici lahko pridete v počitniško enoto ob 12. uri, zadnji dan, ki je napisan na napatnici, pa ste lahko v enoti prav tako do 12. ure.
11. Posteljno perilo je treba povsod vzeti s sabo (razen Kravec in Duga uvala). Uporaba posteljnega perila je obvezna.
12. Za majhne otroke so v vsaki enoti nepremočljiva platna, katera obvezno uporabite in tako zaščitite vzmetnice.
13. Kakršnekoli zamenjave počitniških enot brez vednosti odgovornih v Elanu niso dovoljene, prepovedano pa je tudi počitniške enote oddajati v uporabo drugim osebam.
14. Čistila in krpe naj vsakdo prinese s seboj.
15. Morebitne dodatne stroške, ki bi jih imeli v zvezi s počitniško enoto (plin, popravila), boste dobili povrnjene na podlagi računa, na katerem pa morata biti pečat in podpis.
16. Zadnji dan letovanja se javite v recepciji, kjer se odjavite, oddate ključ in poravnate stroške (turistična taksa, prijava, zavarovanje ...).

(Nadaljevanje na 11. strani)

Prijavnica za letovanje v letu 1990

(Izpolnite čitljivo s tiskanimi črkami)

1. Priimek in ime _____ datum rojstva _____
2. Zaposlen v delovni enoti _____, SM _____
3. V Elanu sem zaposlen skupno _____ let.
4. Po odločbi sem upravičen do _____ dni dopusta.
5. Kolektivni dopust: a) nimam
(ustrezno obkroži) b) imam od 21. 07. do 05. 08. 1990
6. Zakonec zaposlen v _____
a) nima kolektivnega dopusta
b) ima kolektivni dopust
od _____ do _____

(ustrezno obkroži in vpiši datum)

7. Prijavljam se za letovanje: 1. kraj _____ ali
2. kraj _____
(obvezno navedite 2 kraja in dva termina)
1. termin od _____ do _____ ali
2. termin od _____ do _____
8. V času kol. dopusta sem nazadnje letoval v letu _____
Letoval sem v _____
(navedite kraj letovanja)
9. Izven kol. dopusta sem nazadnje letoval v letu _____
Letoval sem v _____
(navedite kraj letovanja)
10. Z menoj bodo letovali:
- a) zakonec _____ datum rojstva _____
- b) otroci brez lastnega dohodka
- _____ datum rojstva _____
- _____ datum rojstva _____
- _____ datum rojstva _____
- c) ostali _____ datum rojstva _____
- _____ datum rojstva _____
- _____ datum rojstva _____
- _____ datum rojstva _____

V kolikor v rubriki »ostali« prijavljate osebe, ki imajo z Elanom kakršnokoli zvezo (upokojenci, štipendisti, delavci Elana) le to vidno označite.

11. Letujem zdravstveno (priložiti priporočilo zdravnika)

12. Z izpolnitvijo te prijavnice in lastnoročnim podpisom se obvezujem, da krijem morebitne stroške, ki bi nastali zaradi neizkoriščenega termina po moji krivdi. Tako nastale stroške mi lahko odtegnete od mojega osebnega dohodka.

13. Soglašam, da mi strošek nočnin obračunate ob izplačilu mojega OD.

Opozorilo: Nepopolnih prijavníc komisija ne bo obravnavala.

Datum: _____

Podpis: _____

Boljši rezultati tekmovalcev na Elanovih smučeh

Svetovni pokal v alpskih disciplinah — moški:

- **slalom**, 6. 1. 1990, Kranjska gora (JUG)
6. Ole Kristian Furuseth (NOR)
- **slalom**, 7. 1. 1990, Kranjska gora (JUG)
1. **Armin Bittner** (BRD)
7. Ole Kristian Furuseth (NOR)
- **slalom**, 12. 1. 1990, Schladming (AUT)
1. **Armin Bittner** (BRD)
- **veleslalom**, 14. 1. 1990, La Villa (ITA)
5. Ole Kristian Furuseth (NOR)
6. Fredrik Nyberg (SWE)
11. Kjetil Aamodt (NOR)
13. Sašo Robič (JUG)
15. Christian Gaidet (FRA)
- **slalom**, 21. 1. 1990, Kitzbuhel (AUT)
2. Ole Kristian Furuseth (NOR)
3. Armin Bittner (BRD)
- **veleslalom**, 23. 1. 1990, Veysonnaz (SUI)
4. Ole Kristian Furuseth (NOR)
6. Kjetil Aamodt (NOR)
12. Sašo Robič (JUG)
15. Mitja Kunc (JUG)
- **superveleslalom**, 29. 1. 1990, Val d'Isere (FRA)
4. Ole Kristian Furuseth (NOR)
11. Hans Stuffer (BRD)
- **superveleslalom**, 30. 1. 1990, Les Menuires (FRA)
2. Ole Kristian Furuseth (NOR)
10. Jean Luc Cretier (FRA)
14. Kjetil Aamodt (NOR)
- **superveleslalom**, 6. 2. 1990, Courmayeur (ITA)
6. Hans Stuffer (BRD)

Svetovni pokal v alpskih disciplinah — ženske:

- **slalom**, 6. 1. 1990, Piancavallo (ITA)
5. Veronika Šarec (JUG)
7. Anette Gersch (BRD)
8. Mateja Svet (JUG)
9. Kristina Andersson (SWE)
- **veleslalom**, 8. 1. 1990, Hinterstoder (AUT)
13. Mateja Svet (JUG)
- **slalom**, 9. 1. 1990, Hinterstoder (AUT)
6. Nataša Bokal (JUG)
10. Kristina Andersson (SWE)
- **slalom**, 14. 1. 1990, Haus (AUT)
1. **Veronika Šarec** (JUG)
5. Mateja Svet (JUG)
8. Kristina Andersson (SWE)
9. Nataša Bokal (JUG)
11. Katjuša Pušnik (JUG)
- **veleslalom**, 20. 1. 1990, Maribor (JUG)
1. **Mateja Svet** (JUG)
12. Katjuša Pušnik (JUG)
- **slalom**, 21. 1. 1990, Maribor (JUG)
4. Mateja Svet (JUG)
6. Kristina Andersson (SWE)
9. Katjuša Pušnik (JUG)
10. Nataša Bokal (JUG)
15. Anette Gersch (BRD)
- **veleslalom**, 28. 1. 1990, Santa Caterina (ITA)
8. Mateja Svet (JUG)
10. Merethe Fjeldavli (NOR)
- **veleslalom**, 5. 2. 1990, Veysonnaz (SUI)
1. **Mateja Svet** (JUG)
4. Veronika Šarec (JUG)

Svetovni pokal v smučarskih skokih:

16. 12. 1989, Sapporo (JPN)
8. Risto Laakkonen (FIN)
9. Ron Richards (CAN)
11. Staffan Tällberg (SWE)
13. Primož Ulaga (JUG)

17. 12. 1989, Sapporo (JPN)
7. Risto Laakkonen (FIN)
8. Dieter Thoma (BRD)
10. Staffan Tällberg (SWE)
12. Andreas Bauer (BRD)

30. 12. 1989, Oberstdorf (BRD)
1. **Dieter Thoma** (BRD)
2. Josef Heumann (BRD)
4. Risto Laakkonen (FIN)
7. Matti Nykänen (FIN)
10. Ole G. Fidjestøl (NOR)
12. Ron Richards (CAN)
13. Primož Ulaga (JUG)

1. 1. 1990, Garmisch (BRD)
2. Risto Laakkonen (FIN)
4. Matti Nykänen (FIN)
5. Dieter Thoma (BRD)
11. Josef Heumann (BRD)

4. 1. 1990, Innsbruck (AUT)
4. Josef Heumann (BRD)
5. Risto Laakkonen (FIN)
6. Dieter Thoma (BRD)
13. Primož Ulaga (JUG)
15. Franci Petek (JUG)

6. 1. 1990, Bischofshofen (AUT)
2. Dieter Thoma (BRD)
3. Ole G. Fidjestøl (NOR)
6. Vegard Opaas (NOR)
8. Miran Tepeš (JUG)
14. Primož Ulaga (JUG)
14. Risto Laakkonen (FIN)

12. 1. 1990, Harachov (TCH)
1. **Dieter Thoma** (BRD)

17. 1. 1990, Zakopane (POL)
3. Ole G. Fidjestøl (NOR)
6. Miran Tepeš (JUG)
9. Primož Ulaga (JUG)
14. Vegard Opaas (NOR)

7. 2. 1990, St. Moritz (SUI)
8. Dieter Thoma (BRD)
11. Andreas Bauer (BRD)
12. Risto Laakkonen (FIN)
13. Miran Tepeš (JUG)

9. 2. 1990, Gstaad (SUI)
2. Miran Tepeš (JUG)
11. Ron Richards (CAN)
13. Andreas Bauer (BRD)
15. Jan Boklöv (SWE)

11. 2. 1990, Engelberg (SUI)
1. **Franci Petek** (JUG)
3. Primož Ulaga (JUG)
11. Ron Richards (CAN)
12. Dieter Thoma (BRD)
13. Miran Tepeš (JUG)
13. Risto Laakkonen (FIN)

16. 2. 1990, Val di Fiemme (ITA)
1. **Roberto Cecon** (ITA)
10. Ole G. Fidjestøl (NOR)
15. Åke Norman (SWE)

18. 2. 1990, Val di Fiemme (ITA)
3. Stefan Zünd (SWE)
7. Dieter Thoma (BRD)
8. Ole G. Fidjestøl (NOR)
10. Franci Petek (JUG)

25. 2. 1990, Vikersund (NOR)
svetovno prvenstvo v smučarskih poletih

1. **Dieter Thoma** (BRD)
2. Matti Nykänen (FIN)
5. Ole Gunnar Fidjestøl (NOR)
10. Roberto Cecon (ITA)
11. Per Inge Tälberg (SWE)
12. Jon Inge Kjørum (NOR)
15. Miran Tepeš (JUG)

VII. PRIJAVE

Interesenti za letovanje v naših počitniških enotah morajo izpolniti prošnjo za letovanje, ki je v Smučini (srednji list) in jo najkasneje do 23. 3. 1990 oddati v pisarno informacije ali v kadrovske službe.

Prošnja mora biti izpolnjena v celoti, točno in čitljivo! Posebej opozarjamo, da vpišete dva kraja in dva termina, kar je potrebno zaradi lažjega razporejanja, kadar je za isti kraj ali termin prijavljenih več oseb.

Vsi, ki se bodo uvrstili za letovanje v času KD, termina načeloma ne morejo izbirati (izjemoma samo tisti, katerih zakonci imajo KD v istem terminu).

Ker je vsako leto več prijav za zidane objekte in počitniške hišice, mora vsakdo, ki se prijavlja za tak objekt, kot drugo možnost napisati prikolico. Če bo več prijav za zidane enote, bodo prednost za le-te imeli tisti delavci, ki so v prejšnjih letih uporabili prikolice.

Prošnje, ki ne bodo **POPOLNE** in tiste, ki ne bodo oddane do 23. 3. 90 **NE BODO UPOŠTEVANE**. Prav tako ne bodo upošteevane tudi prošnje, za katere bomo ugotovili, da vsebujejo neresnične podatke.

Tisti, ki bodo letovali iz zdravstvenih razlogov, naj priložijo tudi zdravniško priporočilo, zaradi česar naj se javijo v naši obratni ambulanti. Delavci, ki bodo uveljavljali zdravnikovo priporočilo za otroke, ne bodo imeli prednosti pred ostalimi delavci in naj iščejo možnost preko zdravstvenih kolonij, kjer otroci lahko koristijo tudi daljše termine.

Za eno počitniško enoto se lahko prijavi toliko oseb, kolikor je ležišč (dva otroka do starosti 10 let lahko ležita v eni postelji).

Takoj, ko bo komisija za družbeni standard izdelala dokončni raspored, bodo vsi obveščeni kam, in kdaj so razporejeni, oziroma iz kakšnih razlogov prijava ni bila upoštevana.

UPOKOJENCI se za letovanje lahko prijavijo od 2. 4. 1990 do 6. 4. 1990 od 12. do 15. ure **SAMO OSEBNO** pri tov. VIDIC Zdravku v ELANU.

Po 9. 4. 90 se bodo lahko prijavi tudi delavci iz Brnce in Elanovi študenti ter druge osebe, seveda pod pogojem, če bodo še prosti termini.

VIII. ODJAVE

Ker je bilo v prejšnjih letih izredno veliko odjav (vsako leto od 80 do 100), je komisija za družbeni standard sprejela naslednjo lestvico plačila stroškov:

1. odjava do 60 dni pred pričetkom letovanja — 0 % cene letovanja
2. odjava 40 do 60 dni pred pričetkom letovanja — 20 % cene letovanja
3. odjava 20 do 40 dni pred pričetkom letovanja — 40 % cene letovanja
4. odjava 10 do 20 dni pred pričetkom letovanja — 60 % cene letovanja
5. odjava 5 do 10 dni pred pričetkom letovanja — 80 % cene letovanja
6. odjava do 5 dni pred pričetkom letovanja — 100 % cene letovanja

oziroma če se lahko objekt še odda — 80 % cene letovanja
INTERESENTI ZA LETOVANJE V ČASU PRVOMAJSKIH PRAZNIKOV NAJ ZA TA ČAS IZPOLNIJO POSEBNO PRIJAVNICO, KI JO DOBIJO PRI VIDIC ZDRAVKU V SPLOŠNEM SEKTORJU.

Z. V.

Dejavnost osnovne organizacije sindikata DO Elan v letu 1989

Za izvršni in nadzorni odbor sindikata OO ZSS DO Elan je bilo leto 1989 drugo leto njenega mandata, za tretjino članov izvršnega odbora pa tudi že drugi mandat. Tako lahko ocenimo, da smo ohranili delovno kontinuiteto iz preteklih let.

Če ocenjujemo naše delo glede na delovno usmeritev za leto 1989, lahko ugotovimo, da smo jo izpolnili ter bili aktivni na vseh področjih od obravnavanja rezultatov poslovanja, planskih dokumentov, samoupravnih odnosov, socialne politike pa do kulturnega, športnega in rekreacijskega področja.

V letu 1989 je imelo predsedstvo IO OOS (11 članov) 8 sej, celotni izvršni odbor OOS (41 članov) pa 5 sej, od tega 4 skupaj s sekretariatom ZK in delavskim nadzorstvom. Udeležba na sejah je bila 66 %, kar je kljub dvoizmenskemu delu dokaj skromna udeležba, saj je bila v preteklih letih v povprečju več kot 70 %. Za delo sindikata je bilo v preteklem letu porabljenih 418 delovnih ur, kar je z ozirom na obsežnost obravnavane tematike sorazmerno malo.

Poleg obravnave priprav na preobrazbo podjetja, rezultatov gospodarjenja, priprav na prenavo sindikata in internih sindikalnih akcij smo največ časa na svojih sejah porabili za obravnavo pritožb delavcev zaradi kršenja njihovih pravic. Če smo prejšnja leta ugotavljali, da se delavci večinoma pritožujejo na sklepe disciplinske komisije, pa je lani poraslo

število pritožb na sklepe komisije za delovna razmerja ali na sklepe direktorjev programov zlasti glede prerazporeditev delavcev.

Osnovna organizacija sindikata DO Elan je tudi v preteklem letu izvedla vse svoje tradicionalne akcije kot so sindikalni piknik, občni zbor sindikata, novoletno obdaritev otrok Elanovih delavcev, obdaritev sodelavk ob 8. marcu. Za svoje člane pa smo organizirali tudi razne ugodne nakupe ozimnice, konfekcije, ter seveda tradicionalno prodajo smuči in smučarskih palic III. kvalitete.

Na kulturnem področju je bilo v letu 1989 nekaj manj organiziranih ogledov predstav v Ljubljani (v organizaciji OS ZSS Radovljica), bile pa so našim članom dokaj redno na voljo brezplačne vstopnice za ogled raznih dramskih predstav, koncertov in folklornih prireditev v bližnji okolici. V avli upravne stavbe smo pripravili tudi 2 likovni razstavi.

Na športnem področju je nekaj let zapored opazamo na splošno manjši interes zaposlenih za redno športno aktivnost.

Poleg tega pa lanska zele na zima ni omogočila smučanja in smučarskih tekov, ki sta sicer najbolj razširjeni rekreacijski obliki med Elanovci. Da slika na rekreacijskem področju le ni tako črna, pa je poskrbelo večje zanimanje za tenis med zaposlenimi. Da bi popularizirali ta šport med Elanovci, smo

Na občnem zboru sta sodelavcem spregovorila tudi predsednik delavskega sveta Vinko Selčan in tajnik sindikata Tone Jošt

pripravili tudi 2 začetniška tekmovalnih, ki se jih udeležujejo.

V okviru SŠD Elan deluje 11 sekcij (smučarska alpska, smučarska tekaška, kegljaška, odbojcarska, strelska, nogometna, namiznoteniška, košarkarska, hokejska in šahovska), v katerih aktivno sodeluje 205 delavcev, kar predstavlja 15 % zaposlenih.

Na občinskih sindikalnih igrah so člani SŠD Elan osvojili skupno 2. mesto, nekaj prvih mest po posameznih disciplinah, dobre rezultate pa so dosegli tudi v ligaških

tekmovalnih, ki se jih udeležujejo.

Razen Elanovih in občinskih sindikalnih prvenstev so se naši delavci udeleževali tudi drugih športnih prireditev v bližnji in daljni okolici (odbojcarski, košarkarski, nogometni turnirji, kolesarski in tekaški maratoni), ter nastopali v občinskih in gorenjskih ligah (kegljači, košarkarji, odbojkarji).

Tudi subvencioniranje pri nakupu kart za smučanje, plavanje in tenis je bila ena od oblik skrbi za rekreacijo delavcev.

Tone Jošt

Sprejeli smo Statut družbenega podjetja Elan, tovarne športnega orodja p. o.

ELAN - BEGUNJE
VOLILNA KOMISIJA

Begunje, 21.12.1989

Volilna enota: DO ELAN

REZULTAT REFERENDUMA

o spremembah in dopolnitvah STATUTA DO ELAN tovarna športnega orodja p.o. Begunje, ki je bil 21. 12. 1989

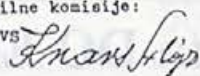
Tek. št.	VOLIŠČE	VOLILNIH UPRAVIČ.	VOLILO	%	VOLILO ZA	%	VOLILO PROTI	%	NEVELJAV.	%	NI VOLILO	%
		1 (2+10)	2 (4+6+8)	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1.	SMUČI	378	311	82,3	228	60,3	77	20,4	6	1,6	67	17,7
2.	PLASTIKA	239	215	90	191	80	16	6,7	8	3,3	24	10
3.	ŠPORT. ORODJE	146	128	87,7	101	69,2	23	15,8	4	2,7	18	12,3
4.	VZDRŽEVANJE	173	154	89	129	74,6	22	12,7	3	1,7	19	11
5.	SPL. SLUŽBE	~~354~~ 410	356	86,8	333	81,2	18	4,4	5	1,2	54	13,2
1-5	Skupno :	1346	1164	86,5	982	73	156	11,6	26	1,9	182	13,5

UGOTOVITEV VOLILNE KOMISIJE - ODBOROV:

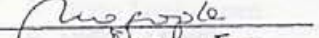

Ugotavljamo, da so bile spremembe Statuta sprejete

Predsednik volilne komisije:

Alojz KNAVS

Člani volilne komisije :

-
-
-
-
-

Delavsko nadzorstvo, disciplinska komisija in komisije DS v preteklem letu

V zadnji številki Smučine smo že objavili poročilo o delu delavskega sveta v tem dvoletnem mandatnem obdobju. Hkrati z iztekom mandata DS pa se izteče mandat delavskemu nadzorstvu, disciplinski komisiji (voljena organa) in imenovanim komisijam DS.

Volitve v samoupravne organe bodo 12. aprila 1990 (DS, del. nadzorstvo, disciplinska komisija in komisija za pritožbe). Novoizvoljeni delavski svet pa bo nato predvidoma do konca aprila inenovel svoje komisije.

Komisije so za svoje delo odgovorne delavskemu svetu, ki jih je imenoval, pri odločanju pa so samostojne.

Poročilo predsednikov komisij bo obravnaval delavski svet, ki bo tudi ocenil uspešnost dela komisij.

Za bralce Smučine smo predsednikom delavskega nadzorstva in komisij zastavili naslednja vprašanja:

— kakšna je bila aktivnost vaše komisije

— glavni dosežki v preteklem mandatu

— pomanjkljivosti

— kaj priporočate za bodoče delo na teh področjih.

Odgovore, ki so pri nekaterih komisijah obširnejši, pri drugih krajši, objavljamo v nadaljevanju.

Volitve so pred nami

12. aprila 1990 bomo poleg volitev delegatov v zbor združenega dela skupščine občine Radovljica in republiški ZZD opravili tudi volitve samoupravnih organov (delavski svet, delavsko nadzorstvo, disciplinska komisija in komisija za pritožbe) in iz-

vršnega odbora osnovne organizacije sindikata za mandatno obdobje 1990—91. Delavski svet in izvršni odbor sindikata bo sestavljalo po 19 članov, delavsko nadzorstvo, disciplinsko komisijo in komisijo za pritožbe pa po 7 članov.

Volilne aktivnosti se v času izida Smučine šele pričnajo, tako da vam še ne moremo predstaviti kandidatov.

Delovne skupine — delni zbori delavcev bodo na svojih sestankih izbrali kandidate iz svoje sredine, pri samih volitvah pa bodo liste zaprte tako, da bodo v samoupravnih telesih zastopana vsa področja.

Upamo, da bodo priprave na volitve potekale intenzivno in korektno, saj se moramo zavedati, da bodo morali izbrani delegati zastopati interese svoje sredine in celotnega Elana, kar bo v vihar- nih časih, ki so tako pred Elanom kot pred družbo v celoti, še kako pomembno.

Torej 12. aprila vsi na volitve.

Tone Jošt

Komisija za delovna razmerja

V mandatnem obdobju, ki ga je imela komisija za delovna razmerja, je bilo 57 sej, ki so bile vedno sklepčne.

Po mojem mnenju je komisija odigrala bolj vlogo pritrjevanja kakor pa odločanja. Zato predlagam, da bi za bodoče delovanje komisije, če bo še obstajala v takšni obliki, pripravili nekaj novosti. Z njimi naj bi komisija pridobila odločilnejšo vlogo predvsem pri sprejemanju delavcev v delovno razmerje.

V vsakem primeru naj bi bila komisija bolj redno obveščena o zaposlovanju in naj bi imela večje možnosti za odločanje že na samem začetku. S tem mislim predvsem na reševanje prošenj, ko se za neko delovno mesto prijavi več kandidatov. Imeti bi morala več besede pri končni odločitvi o določenem kandidatu. Njeno delo bi bilo tako lažje in ne bi bila toliko tarča graj v delovni organizaciji in pri posameznikih, ki z delom komisije niso vedno natančno seznanjeni.

Jože Bešter

Delavsko nadzorstvo

V tem mandatnem obdobju se je delavsko nadzorstvo sestalo šestkrat, nekajkrat je bilo vabljen na skupne seje DPO, predsednik pa se je udeležil tudi treh sej poslovnega odbora.

Na samostojnih sejah, na katerih je vedno sodeloval tudi eden članov poslovnega odbora, smo obravnavali:

— poslovne rezultate firm v tujini

— delovni čas

— kvaliteto Elanovih izdelkov

— ekonomsko upravičenost maloprodajnih enot

— racionalno uporabo vozne parka

— slabo povezavo med prodajo in inženiringom

— obrat družbene prehrane

— obračunavanje nadur in drugo.

Delavskemu nadzorstvu, ki bo izvoljeno na naslednjih volitvah, svetujem, naj si od poslovnega odbora in strokovnih služb zagotovi sprot- no obveščanje o pomembnih poslovnih odločitvah in o eventualnih problemih in nepravilnostih. Predlagam tudi, naj bo predsednik ali eden od članov nadzorstva vedno vabljen na seje delavskega sveta.

Franc Velikonja

Les, pripravljen za sušilnico — letno porabimo blizu 3000 m³ lesa (jesen, topol, smreka), od tega več kot 100 m³ tropskega (afromozija, mahagonij, tik), preko 30.000 m² raznih vezanih plošč in blizu 300.000 furnirskih trakov

Komisija za družbeni standard

Začetek mandatnega obdobja je bil za komisijo dokaj pester, saj so se v tem obdobju vrstili nenehni pritiski sanitarnega inšpektorja za odpravo slabega stanja v prostorih družbene prehrane. Kot nam je vsem poznano, nismo imeli realnih možnosti za graditev novih prostorov. Zato smo ustregli zahtevam s tem, da smo organizirali prostorsko ločeno izdajo hladnega obroka.

Ukinili smo tudi izdajo kosil, ki so obremenjevala delo v obratu. Uvedli smo objavo tedenskega jedilnika, ki mora biti objavljen na vidnem mestu od ponedeljka v tekočem tednu.

Za nameček se je v tem času še menjal vodja družbene prehrane, ki je v tovarni zelo razburil duhove.

V prvem letu smo začeli dopolnjevati tudi pravilnik o uporabi počitniških enot. S tem smo hoteli realneje razporediti prosilce v počitniške enote, saj so se potrebe po taki obliki letovanja povečale zaradi vedno »tanjših denarnic« in zaradi delitve kolektivnega dopusta na letni in zimski termin. V letu 1988 smo prodali eno prikolico, kar pomeni 5 ležišč manj. S tem smo v 18 različnih krajih imeli na razpolago 60 počitniških enot s skupno 295 ležišči. V tem letu so bili počitniški objekti zasedeni povprečno 94 dni.

Ko smo zapirali počitniške enote smo ugotovili nekoliko boljše stanje kot v preteklih letih.

Stroški za najemnine, elektriko, vodo, komunalne prispevke, nakup novih osnovnih sredstev in drobnega inventarja, vzdrževanje in ostali stroški so za leto 1988 znašali 8.051,06 din. Od upo-

rabnikov smo zbrali 2.271,84 din.

V letu 1989 smo imeli na razpolago 61 počitniških enot v 19 različnih krajih z 289 ležišči, kar sicer ob eni enoti več pomeni 6 ležišč manj. To gre na račun prodaje dveh prikolic s po 5 ležišči in nakupa treh zidanih enot s povprečno manj ležišči.

V tem letu smo kupili tudi 9 apartmajev na Pagu, kar bo s prodajo štirih prikolic v naslednjem letu pomenilo skupaj 66 enot v 19 različnih krajih s skupno 323 ležišči. Zasednost v enotah raste in je bila v preteklem letu že 99 dni. Stroški za letovanje so bili 158.556,74 din, od uporabnikov smo zbrali 10.958,01 din. Uporabniki smo zbrali v letu 1988 štirikrat več sredstev kot v letu 1989 kar pomeni, da so bile cene letovanja nižje kot v preteklem obdobju. Za to je deloma kriva visoka inflacija, nekaj pa tudi to, da nismo cen sproti usklajevali. Ta dejstva bi morali upoštevati predvsem tisti uporabniki, ki zapuščajo enote zanemarjene. Zaradi tega smo letos poslali tudi nekaj opominov oziroma prepoved letovanja za določeno dobo.

V teh letih smo potrdili 21 zdraviliških zdravljenj za naše delavce.

V mandatnem obdobju smo se sestali dvajsetkrat, noben sestanek pa ni trajal več kot uro. Torej skupaj približno 140 ur. Udeležba na sestankih je bila več ali manj dobra. Predvsem smo pazili na sklepčnost.

V bodoče predlagam, da se delo komisije prenese na kadrovske splošni sektor.

Marjan Pirih

Komisija za osebne dohodke

Komisija je štela sedem članov.

Na 22 sejah, ki so bile vedno sklepčne, smo razpravljali o nagrajevanju glede na doseganje proizvodnega in prodajnega plana, o proviziji predstavnikov in o merilu IDČ.

Ker pravilnik o OD ni sledil času napredka je strokovna komisija pripravila nov predlog, ki je bil sprejet v decembru 1988.

Na komisiji smo večkrat ugotavljali, da so merila za izračun OD po tem pravilniku omogočala preveliko odstopanje plana med prodajo in proizvodnjo.

Strokovna komisija je ponovno pripravila spremembo in poenostavitev pravilnika

za OD, ki je bil sprejet v oktobru 1989.

Komisija je večkrat več ali manj uspešno posredovala pri izračunavanju OD glede na doseženi plan v posameznih programih.

Časovna stiska med izračunom pri strokovni službi in izplačilom OD komisiji ni dala dovolj možnosti za pravke.

Osebnostno menim, da v bodoče komisija za OD ni potrebna.

Medsebojno usklajevanje osebnih dohodkov med programi in službami naj prevzamejo direktorji, delavci pa naj to nadzorujejo preko sindikata delniške družbe.

Stanko Janša

Volilna komisija

Volilna komisija je delala v skladu s pravili, ki so določena za volitve oz. referendum.

Sestajala se je dan pred referendumom, se dogovorila o delu in prevzela volilni material.

To mandatno obdobje je bilo za volilno komisijo manj burno od prejšnjih, saj je izvedla le dva referenduma:

23. 12. 1988 — referendum o pravilniku o delitvi OD

21. 12. 1989 — referendum

Komisija za inovacije

Komisija se je v preteklem mandatnem obdobju sestajala povprečno enkrat mesečno in je bila vedno sklepčna.

V tem obdobju je bilo prijavljenih 462 inovacij, od tega 262 leta 1988, kar je 13-krat več kot v letu 1987, ostalih 200 pa v letu 1989. Od tega je bilo 143 vlog sprejetih, nekaj pa jih je še v postopku.

Potrjene so bile odškodnine za 102 vloge in so znašale od 8—9% od čiste gospodarske koristi prijavljenih inovacij. Čisto gospodarsko korist je v danem obdobju težko realno oceniti zaradi visoke inflacije.

Na zveznem zavodu za patente smo prijavi 4 izume in 6 modelov. V tujini je potekal ali pa še poteka postopek za zaščito znakov COMPREX, UBT, NRG, SECURE, COMPREX VERTICAL in za smučko OK.

Na razpis za nagrade in priznanja občinske raziskovalne skupnosti smo poslali 3 predloge.

Komisija za izbor osnovnih sredstev

V preteklem mandatnem obdobju je imela komisija 26 sestankov, na katerih je obravnavala vloge za nabavo strojev in naprav.

Komisija je prejela 103 vloge. Pozitivno se je odločila za 92 vlog, 11 pa jih je zavrnila.

V ožji izbor so prišli novi stroji in naprave, ki so prišli v Elan kvantitativno pregledani.

Ko so bili enkrat montirani je komisija pregledala tudi njihovo sposobnost za obratovanje in izdala o tem ustrezne zapisnike.

Pregledali smo 63 strojev in naprav.

Še vedno pa se žal dogaja, da tovarna kupuje določena osnovna sredstva mimo ko-

o statutu družbenega podjetja Elan

Prav sedaj pa se pripravljamo na volitve samoupravnih organov za naslednje dvoletno mandatno obdobje.

Komisija pri svojem delu ni imela posebnih težav.

Novo imenovani komisiji in odboru priporočamo, naj svoje delo opravljajo s polno mero čuta odgovornosti.

Alojz Knavs

Sodelovali smo na dveh občinskih razstavah inovativnih dosežkov (TRIMLET PRO, UBT, E-35 P, MID, GT-570 ELAN, konj za preskok, umetna plezalna stena, zglobni košarkarski obroč).

Večje število inovacij v tem obdobju gre predvsem na račun dveh akcij PREDLAGAJ NEKAJ KORISTNEGA, v okviru katerih je bila prijavljena večina inovacij. Akcija je med drugim uspešna predvsem zaradi tega, ker je ob nagradi po pravilniku predvidena tudi dodatna stimulacija v obliki 1/10 povprečnega OD za vsako sprejeto vlogo. V začetku prejšnjega leta smo izvedli še zrebanje »Inovator leta« s tremi praktičnimi nagradami.

Vse te akcije nam jasno kažejo, če število inovacij želimo še povečati, moramo biti še bolj aktivni v iskanju rešitev za dodatno motiviranost inovatorjev.

Zvone Mavrič

misije za izbor (pokrivala za čolne, računski in pisalni stroji, pisarniška oprema, itd.).

Zato bo verjetno treba poleg novega pravilnika o poslovanju z osnovnimi sredstvi, ki je bil sprejet na delavskem svetu, spremeniti tudi pogoje naročanja.

Komisija je sodelovala tudi pri izločanju osnovnih sredstev iz uporabe, oz. pri njihovi prodaji. V tem obdobju so bile izvedene tri (3) licitacije. Ena za prodajo tovornega vozila in počitniških prikolic, druga za prodajo opreme, ki je ostala po obnovitvi trgovine, tretja pa za prodajo izločenih osnovnih sredstev.

Boris Hafner

Aktivnost stanovanjske komisije:

V preteklem dveletnem mandatnem obdobju je imela stanovanjska komisija 21 sej, na katerih smo v glavnem obravnavali prošnje za kredite oz. najemna stanovanja v razpisnem roku, pa tudi precej pritožb in prošenj, ki so jih naši delavci naslovili na komisijo izven razpisa. V obeh letih smo dobili 125 prošenj za kredite za individualno gradnjo, adaptacije in nakupe stanovanj, obravnavali pa smo tudi 132 prošenj za družbena najemna stanovanja (v letu 1988 je bilo na prednostni listi 61 prosilcev, v letu 1989 pa 71, kar pomeni, da je bilo dejansko novih prošenj le okoli 12).

Kljub temu, da se število prosilcev za družbena najemna stanovanja ni zelo povečalo, saj je večina vloge iz prejšnjih let le obnovila, pa je število prosilcev za kredite visoko, tako da je morala biti komisija zelo aktivna, da je lahko pregledala vse stanovanjske razmere in jih ocenila.

Glavni dosežki v preteklem obdobju:

Glede nakupa in dodelitve družbenih najemnih stanovanj se ne moremo posebno pohvaliti, saj smo v letu 1988 dodelili le dve v Zagrebu, v letu 1989 pa po eno v Radovljici in na Bledu ter omogočili vselitvi v izpraznjena stanovanja.

Zato pa smo dodelili kredite vsem prosilcem, kot že ne-

kaj let nazaj. Tu pa je potrebno povedati, da se je zaradi visoke inflacije realna vrednost kreditov za individualno gradnjo in adaptacije zelo zmanjšala glede na pretekla obdobja, še posebej pa v primerjavi s krediti za nakup stanovanj. Zato je v letu 1989 komisija tudi predlagala spremembo pravilnika, ki popravlja to napako. Predlog se še nanaša na nekaj drugih novosti predvsem v zvezi z delovno dobo, uspešnostjo na delovnem mestu in podobno.

Pomanjkljivosti:

Še vedno se dogaja, da dobivamo nepopolne vloge prosilcev, ki jih morajo le-ti dopolnjevati oz. jih mora komisija zavrniti. Precej problemov je doslej nastopalo tudi zaradi samega pravilnika; s spremembo le-tega pa se bo stanje v naslednjem obdobju izboljšalo. Prav tako so nam delale velike probleme predvsem take pritožbe, ki v bistvu ne izvirajo iz stanovanjske problematike, ampak iz delovnih razmerij, iz sklepov disciplinske komisije ipd. Bilo pa je tudi nekaj anonimnih pritožb; le-te pa naše delo samo otežkočajo, ker si z njimi ne moremo prav nič pomagati, pa če so še tako dobronamerne.

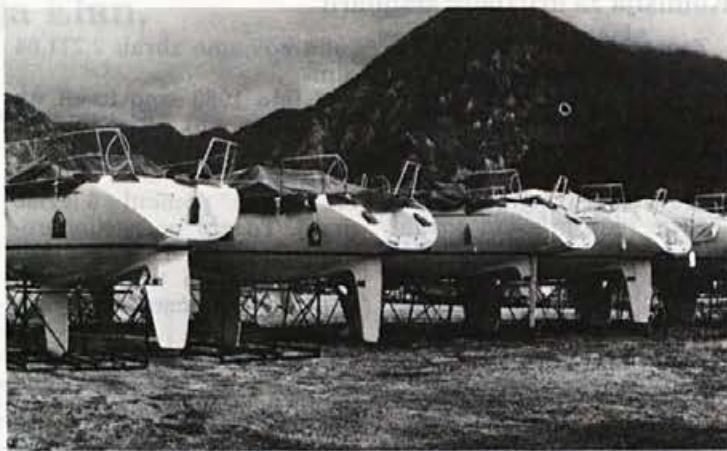
Zato naj bo kot zaključek in kot vodilo novoizvoljeni komisiji želja, da bi tudi v bodoče lahko vsaj tako uspešno reševali stanovanjsko problematiko naših delavcev kot doslej. Božena Kokalj

sami tehnologiji, ki tudi vpliva na slabše delovne pogoje.

Zaradi opisanih problemov je bila komisija večkrat nemočna in s tem premalo učinkovita, saj je prav operativni del varstva pri delu ostal zanemarjen; od tod tudi slabe rešitve.

Osnovni problem sta vsekakor še naprej nered in slaba delovna disciplina v nekaterih programih oz. delavnicah. Z vestnim delom in z upoštevanjem predpisov za varstvo pri delu bi lahko tudi prispevali k boljšim delovnim pogojem in manjši nevarnosti za požare in nesreče pri delu.

Komisija za varstvo pri delu meni, da se delovni pogoji ne morejo reševati z raznimi denarnimi dodatki, ampak le s tehničnimi rešitvami in tako s sanacijo stanja v dobro vseh zaposlenih. V bodoče priporočamo več strokovne obravnave odgovornih in analizo stanja po programih, da bi rešili glavne probleme. Avgust Slibar

Komisija za izobraževanje

Komisija za izobraževanje, ki so jo sestavljali Rupar Marija (predsednik), Čebavs Aleš (namestnik predsednika), Pretnar Brigita, Kozamernik Stane, Hrovat Marjeta, Pretnar Franc ter Čerin Tone (do prekinitve delovnega razmerja), je v svojem mandatu imela 11 sej. Udeležba na sejah je bila 80 %.

Člani komisije so obravnavali:

- vloge za odobritev študijskih ugodnosti,
- vloge za plačilo stroškov jezikovnih tečajev,

Disciplinska komisija

Disciplinska komisija je imela v mandatnem obdobju 1988-89 13 sej (5 v letu 1988 in 8 v letu 1989). Obravnavala je 150 predlogov za uvedbo disciplinskega postopka proti 138 delavcem zaradi kršenja delovnih obveznosti (67 iz programa smuči, 62 iz programa plastike, 5 iz splošnega sektorja, 5 iz programa vzdrževanja, 5 s področja trženja, 2 iz programa športnega orodja, 2 iz SKK, 1 iz Inštituta ter 1 iz SIS).

Najpogostejše kršitve so bile:

- enodnevni in dvodnevni neopravičeni izostanki z dela,
- zapuščanje delovnega mesta brez dovoljenja predpostavljenega,
- neuporaba zaščitnih sredstev,
- neupoštevanje tehnoloških navodil.

Za storjene prekrške je komisija izrekla:

- 92 opominov,
- 30 javnih opominov,
- 17 pogojnih prenehanj delovnega razmerja,
- 5 prenehanj delovnega razmerja,
- 6 delavcev pa je oprostila krivde.

Delavci, ki so imeli neopravičene izostanke, so morali plačati tudi denarno kazen.

Delo komisije so otežkočali:

— vloge za udeležbe na strokovnih ekskurzijah doma in v tujini,

— vloge za dodelitev kadrovskih in ELAN-ovih štipendij.

Pri sprejemanju sklepov so člani komisije upoštevali določila Pravilnika o izobraževanju, strokovnem usposabljanju in štipendiranju, mnenja predpostavljenih o delovni uspešnosti prosilcev in vse vloge obravnavali enako. Zato menim, da tudi ni bilo pritožb na delo komisije.

Marija Rupar

— slabo izdelani predlogi za uvedbo disciplinskega postopka,

— izjave prič pred komisijo so se razlikovale od stanja navedenega v predlogu,

— neugotovljeni vzroki odsotnosti (predlog zaradi neopravičenega izostanka, v evidenco delovnih ur pa je bil vnešen LD, bolniška ali celo »šiht«).

Menim, da bi bilo delo komisije bistveno lažje:

— če bi bili predlogi narejeni takoj po storjenem prekršku,

— če bi bile na predlogu navedene priče, ki so bile navzoče pri kršitvi, po možnosti naj bi bile priložene tudi njihove pisne izjave,

— če bi bila nastala škoda tudi ocenjena,

— če bi pred predložitvijo prijave o izostanku z dela ugotovili vzrok take odsotnosti.

Komisija bi prejela veliko manj predlogov za obravnavo disciplinskih prekrškov, če bi delavec zaradi neopravičenega zapuščanja delovnega mesta (po predlogu delovodje) izgubil IDC, če bi bil na kraju samem denarno kaznovan, ker ni uporabljal zaščitnih sredstev in zlasti če bi bili medsebojni odnosi boljši. Tako bi bilo tudi prekrškov veliko manj.

Rudi Antolin

Razmišljanja

Demokracija, tržno gospodarstvo, pluralizem, politične stranke, delnice in podobni pojmi se pojavljajo v časopisih, na televiziji pri medsebojnih pogovorih. So tako rekoč del naše zavesti in naj bi simbolizirali boljše čase in višji materialni standard. Rušenje starih metod in oblik in formiranje novih je del dogajanja, ki bi mu lahko rekli nekrvava revolucija v Jugoslaviji.

Žal pa je zunanja manifestacija teh dogajanj zasenčila spremembe v notranji transmisiji političnega in gospodarskega sistema. Zaradi ilustracije bom negativne posledice te transmisije pokazal le na primeru gospodarske firme. Trdim, da so lahko te negativne posledice celo večje, kot je bil slab vpliv družbeno administrativnega modela pred tem.

Podjetje pri poslovanju teži k zadovoljevanju lastnih in družbenih interesov. Pod pojmom lastni interesi mislim predvsem na dva: delovne skupnosti (delavci in uslužbenci) in vodilne skupine (vodstveni delavci). Podjetje je do sedaj funkcioniralo na podlagi koalicije teh treh interesov.

Večdesetletna agonija jugoslovanskega gospodarstva (s firmami nad in pod povprečjem, vendar še vedno v jugoslovanskih standardih (plače, kvaliteta) je pokazala, da ta koalicija ne deluje uspešno. Družba je svoje interese v podjetju štela s pomočjo Zveze komunistov. Le ta se je svojega vpliva polastila direktno (vodstveni kader) ali posredno preko organov upravljanja (delavskih svetov). Interesi vodstvenih kadrov so se kaj kmalu realizirali s prevlado nad interesi delavcev v neposredni konfrontaciji, to je na majhnem organu upravljanja — delavskem svetu. Čeprav ima delavski svet najvišjo moč upravljanja, dejansko le sprejema sklepe,

ocene in mnenja vodstvene strukture delavcev. Impotenca delavskega sveta izvira iz dejstva, da ima vodstvena struktura izdelano strategijo za obvladovanje razmer, medtem ko je delavski svet le zbor posameznikov, ki ponavadi nimajo niti dovolj informacij niti dovolj znanja, da bi lahko sodelovali pri usklajevanju z vodstveno strukturo.

Do sedaj je bila ta igra (mačke z mišjo) včasih prekinjena z različnimi političnimi in državnimi intervencijami (Zakon o združenem delu), vendar se je razmerje sil po kratkotrajni destabilizaciji spet uravnovesilo v prid poslovne strukture.

Z razpadom Zveze komunistov, z razkrojem federalnega sistema, pa so prišli tudi novi zakonski akti, ki naj bi vpeljali tržni sistem gospodarjenja. Na star, preizkušen recept smo seveda za te akte tudi glasovali (družbeno podjetje, bomo glasovali: nov zakon o temeljnih razmerjih, ipd.).

Že sprejeti in bodoči pravilniki firme pa samo formalno uzakonjajo že prej omenjeno igro mačke z miško. Pretrgana popkovina odločanja družba, ZK, podjetje, pa je to igro še olajšala, saj ni zunanega vmešavanja v poslovanje firme.

Stvari so ali pa bodo postale vsem kmalu jasne. Vodilna skupina v podjetju bo v imenu delavskega sveta postavila svoje cilje poslovanja, ocena uspešnosti bo seveda stvar spet istega kroga ljudi in vodenje firme bo spet v rokah iste grupe. Taka koncentracija virov vodenja podjetja (posameznika ali grupe ljudi) pa absolutno ni racionalna rešitev ne za delavce ne za družbo niti za lastnika proizvodnih sredstev.

Taka oblika vodenja firme ni niti podobna oblikam vodenja v tržnih gospodarstvih. Kdor utemeljuje potrebo po taki obliki, češ da je

Občni zbor sindikata je popestril tudi kratek program športnih plesov

podobna zahodni, ta laže. V zahodnih tržnih ekonomijah ima seveda vodstvena skupina pooblastila, da upravlja s podrejenimi ljudmi, vendar pri tem kriteriju vedno upošteva strokovnost in pomen le-teh za uspešnost firme. Sama vodstvena struktura pa je le mandator lastnika kapitala ali njihovega zastopnika. Zato tudi njim samim neposredno grozi zamenjava, v kolikor ne izvajajo poslovne politike, ki jo lastniki določijo.

Naj na koncu svojega razmišljanja poudarim, da sedanjí trendi v legaliziranju neformalne moči poslovnih struktur ne bodo pripeljali niti do uspešnejšega poslovanja firme, niti do uspešnejšega poslovanja gospodarstva, pač pa do prerazporitve moči v družbi, predvsem pa lastniških odnosov.

Ta moč se bo izražala predvsem v možnosti upravljanja z ljudmi in dobrinami, obenem pa bo ob nadaljnji evoluciji tega sistema odprla možnost, da postanejo večinski lastniki proizvodnih sredstev (tovarn).

V kolikor ta proces ne bo moten, bo razpad našega gospodarskega sistema pripeljal do tipičnega kapitalizma, le s to razliko, da so v tržnih razmerah kapitalisti ljudje, ki so bolj sposobni, da se prilagajajo in delajo v dani gospodarski situaciji. Pri nas pa bodo to ljudje, ki so se uspešno prilagodili dani politični situaciji prelevitve. Zato niti v daljnji prihodnosti ni zagotovila, da bodo naši bodoči kapitalisti uspešno tekmovali na gospodarskem področju s tužino.

P.S.

Vsem je verjetno že bolj ali manj jasno, da je problem jugoslovanske neučin-

kovitosti gospodarstva predvsem problem, da proizvajalna sredstva nimajo pravega lastnika. Niti v teoriji niti v praksi še ni jasno, kako bi titularja družbene lastnine našli. Žal pa se v praksi že odvija proces, ki bo vodstvenim strukturam v podjetjih dal odločilno prednost pri razgrabljanju družbenega premoženja.

Miran Lakota

Novice št. 193

Patenti in modeli ELAN

Po dosegljivi statistiki smo v Elanu prijaviili 16 izumov in 37 modelov.

Od tega je s področja smučí 6 izumov:

1. smučí, YU št. 24360;
2. smučka iz umetne snovi, YU št. 31511;
3. sredica smučke, YU št. 2169/77;
4. smučka, YU št. 677/77;
5. sredica smučí, YU, ZRN; 1986
6. smučka, ki obsega vzm. elastični odsek, YU, AUT, ITA, ZRN, ZDA, JAP; 1988

in 7 modelov:

1. tekaške smučí s skrajšano konico, YU; 1977
2. skakalna smučka, YU ter še 4 države; 1981
3. smučka s poševno izrezkano RE 60, YU; 1979
4. smučka (VSS SERVO), YU + še 5 držav; 1984
5. smučka (RETRO), YU + še 5 držav; 1984
6. smučka s poševnimi robniki (UBT), YU + še 5 držav; 1987
7. smučka (OK), YU + še 8 držav; 1989

Prijavili oz. registrirali smo tudi 10 blagovnih znamk oz. zaščitnih znakov, najpomembnejša sta pri smučeh COMPLEX in NRG, ki smo ju registrirali v 10 državah.

Tone Stare

Koncentracija pred startom — Mateja Svet

Novoletno srečanje upokoencev

Zadnji delovni dan v Elanu 23. 12. 1989 je bilo v prostorih družbene prehrane že tradicionalno srečanje upokojenih sodelavcev. Srečanja so se udeležili tudi predsednik PO, direktorji programov in sektorjev ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij in delavskega sveta.

Po kratkem kulturnem programu KUD Begunjščica je upokoence pozdravil predsednik sindikata Franc Bulovec, ki je vsem 27 upokojencem, ki so v tem letu odšli iz Elana, razdelil priznanja za dolgoletno delo. Predsednik poslovnega odbora Uroš Aljančič je prisotne seznanil z dosežki gospodarjenja in s težavami, s katerimi smo se srečevali v

preteklem letu. Orisal je načrte za prihodnje leto in dokaj optimistično nakazal Elanov razvoj. Tomo nas je s svojo ekipo pogostil z okusno večerjo, citrarka Vida Učakar in Hrovat Janez pa sta skrbela za naše dobro razpoloženje tudi z glasbo. Naj bo uspešno in predvsem zdravja polno leto, ki nam v teh razmerah prinaša optimistični jutri, so bile največkrat izrečene želje tega večera.

Nasmejani obrazi, dobra volja, klepet starih prijateljev tudi o tem, da je včasih kar težko shajati s pokojniko... vse to je dajalo pečat uspelemu večeru in zagotovilo, da se v prihodnjem letu zopet srečamo.

Barbara Pangere

Upokojitve

V prvi polovici leta, oz. do 30. 6. 1990 se bodo upokojili še naslednji delavci:

Marjan JESENKO, program plastike, starostna upokojitev — 20. 3. 1990

Marija NADIŽAR, program smuči, predčasna starostna upokojitev — 8. 4. 1990

Franc ZALOKAR, program športnega orodja, starostna upokojitev — 22. 4. 1990

Anton GOLČMAN, program športnega orodja, predčasna starostna upokojitev — 30. 4. 1990

Janez MRAVLJE, program smuči, predčasna starostna upokojitev — 30. 4. 1990

Marija PERNUŠ, program smuči, predčasna starostna upokojitev — 8. 5. 1990

Jelka KRAŠOVEC, program smuči, predčasna starostna upokojitev — 30. 5. 1990

Marija VAVPOTIČ, oddelek maloprodaje, predčasna starostna upokojitev — 10. 6. 1990

Marija KNAVS, gospodarski sektor, starostna upokojitev — 27. 6. 1990

Francka PAJIČ, program plastike, starostna upokojitev — 30. 6. 1990

Vsem želimo obilo zdravja in prijetno počutje v pokoju.

Sodelavci

Zahvala

Vsem sodelavcem telovadnega orodja se najlepše zahvaljujem za darilo in lepe želje ob odhodu v pokoj.

Vsem želim obilo zdravja in mnogo delovnih uspehov.

Rozi Legat

Podaljšanje in adaptacija sedanje lope za suh les — v njej bo v bodoče temperirnica lesa za program športnega orodja

Upokoence je pozdravil predsednik poslovnega odbora Uroš Aljančič

Dejavnost INDOK-a v letu 1989

Lani je INDOK nabavil 83 novih publikacij, 2 več kot prejšnje leto, od tega 22 tujih. Stanje 31. 12. 1989 je 1955 knjig. Tekoče smo prejeli 135 revij, časopisov in biltenov od tega 50 tujih (iz 8 držav) ter prejeli 120 novih prospektov, 31. 12. 1989 smo jih imeli 2315.

Arhiv standardov se je povečal za 38, od tega tujih 25 in patentnih spisov 26 (tujih 26).

INDOK je skupno izdal 180 pisnih naročil.

Sodelavci so si pri INDOKU izposodili 306 izvodov strokovne literature (knjig, revij, prospektov), medknjižničnih izposoj pa je bilo 10. Izdali smo 5 številčnik NOVIC, v računalnik pa do konca lanskega leta vnesli 1114 vpisov strokovne literature. Te-

densko smo poročali o svojem delu. Tekoče smo zbirali, objavljali, registrirali in shranjevali rezultate za tekmovalno službo in propagando.

Prejeto literaturo smo registrirali, obdelali in jo v veliki večini posredovali (samoiniciativno ali na zahtevo) uporabnikom. Posredovali smo tudi veliko drugih informacij (prib. 10-dnevno).

Nadaljevali smo z zbiranjem člankov o ELANU v jugoslovanskih časopisih. Sproti smo spremljali On Line prenos podatkov in se priključevali na Informacijski center Ljubljana in Knjižnico Univerze v Mariboru. »Patentne poizvedbe« so potekale preko ITEO Ljubljana ali Patentne pisarne Ljubljana.

Tone Stare

Sejem Alpe-Adria od 26. do 30. marca

Letos bo v Ljubljani spet tradicionalni 29. mednarodni sejem Alpe-Adria. Z ozirom na politično situacijo, ki teži k odpiranju v Zahodno Evropo in z ozirom na utrip pri organizatorjih sejma lahko sklepamo, da bo letošnji sejem kar majhna izjema glede števila razstavljalcev in glede izbire razstavljenih izdelkov. To je vsekakor pozitivno, saj je slovenska sejemska predstavitev dokaj borna in je v zadnjih letih vseskozi tudi nazadovala.

K živahnejšemu utripu na sejmu bomo letos prispevali tudi v Elanu, saj bomo prvič v Jugoslaviji predstavili čoln 570 Family in predvidoma tudi Pasaro z motorjem. Poleg tega bomo na našem razstavnem prostoru predstavili tudi Elanovo konfekcijo »Marine« za prosti čas.

Ne nazadnje pa gre omeniti, da bomo v tem času predstavili tudi trimsko pohištvo, ki ga izdelujemo v Elanu.

Promocija nove slovenske

revije Avto navtika bo ravno tako v času sejma Alpe-Adria. Tako lahko upamo na dokajšnje zanimanje za sejmsko prireditev doma in v tujini, s tem pa tudi za naše razstavljene artikle.

Miran Lakota

Vzdrževalci so v Krpinu pripravili vse potrebno za ugodno smuko — žal pa nam jo je zagodlo vreme

Elanovo prvenstvo v namiznem tenisu

V telovadnici OŠ Begunje je bilo 11. 2. 1990 Elanovo sindikalno prvenstvo v namiznem tenisu. Sodelovalo je devet tekmovalcev in žal samo ena tekmovalka. Zaradi zanimivosti samega tekmovanja ter odločitve, da posameznik igra več iger, je vsak igralec igral z vsakim. Na koncu smo določili vrstni red po skupinah. Boji so bili zanimivi in napeti. Pri rezultatih večjih presenečenj ni bilo.

Rezultati:

- Ženske:**
1. Jensterle Milena
Moški nad 40 let:
1. Urh Jože
2. Kozamernik Stane

- Moški do 40 let:**
1. Potočnik Miro
2. Topič Predrag
3. Potočnik Zvone
4. Avguštin Vinko
5. Radkovič Boris
6. Urbanc Janez
7. Cerar Jani

Potočnik Zvone

Množična inovacijska dejavnost v letu 1989

Lani je bilo prijavljenih 200 inovacij. Od teh jih je bilo sprejetih 63, 21 jih je še v postopku. Inovacije je prijavilo 115 avtorjev.

Komisija za inovacije je potrdila odškodnine za 80 vlog, skoraj štirikrat več kot leta 1988. Prihranek oziroma odškodnine bo (predvidoma) podal GS, čeprav je podatek zaradi inflacije neustrezen.

Na Zveznem zavodu za patente smo prijavili 3 izume (umetna plastična stena, konj za preskok in stroj za brušenje letalskih kril) in 1 model (smučka OK). Začeli smo postopek za zaščito znaka NRG v tujini (8 držav) in prijavili znak »SECURE« v Jugoslaviji. Smučko OK smo zaščitili v tujini (9 držav), izum »COMPREX VERTICAL« pa tudi v 5 državah.

Na razpis za nagrade in priznanja Občinske raziskovalne skupnosti smo poslali 2 predloga, oktobra pa smo sodelovali na občinski razstavi inovativnih dosežkov s štirimi predlogi (čoln GT 570, konj za preskok, umetna plezalna stena, zglobovi košarski obroč).

Komisija se je sestala povprečno enkrat mesečno. Izvedli smo nagradno žre-

banje »INOVATOR LETA 1988« s tremi praktičnimi nagradami.

O Elanovi inovacijski dejavnosti smo redno poročali v Smučini in Tedenskem poročevalcu.

Največji uspeh smo ponovno dosegli z 2. akcijo »Predlagaj nekaj koristnega« (v dveh mesecih 90 prijavljenih inovacij).

Inovacije je začel spremljati tudi GS. Odločil je, da komisija za inovacije in zaenkrat tudi veljavni pravilnik ostaneta. V okviru tehničnega kolegija smo izvedli akcijo za večje število prijavljenih inovacij. Tone Stare

Dragi Franc Goričnik

Sedemindvajset let je minilo od tvoje upokojitve v Elanu, kamor si prišel leta 1958.

V teh petih letih, kar si bil v Elanu, si opravljal zahtevno delo kontrolorja smučí v takratni ročni delavnici, nato pa na končni kontroli takrat še lesenih smučí.

Bil si miren in redkobesen, pri svojem delu pa zelo vesten in natančen ter pravičen pri ocenah kvalitete Elanovih izdelkov. Tako si tudi ti prispeval svoj delež k dobremu imenu firme.

Ni še dolgo, kar si bil zadnjič v Elanu. Tako kot tvoji sovaščani z Zgoše, katere najstarejši vaščan si bil, smo tudi mi občudovali tvojo čilost in zdrav duh, ki si ga ohranil do te visoke starosti, prav tako pa tudi marljivost, s katero si kljub teži let skrbel za svojo domačijo.

Preostane nam le, da se ti ob slovesu zahvalimo za tvoj trud in ti zaželimo miren, večni počitek.

Svojem iskreno sožalje.

Kolektiv Elana

Zahvale

Ob boleči izgubi dragega brata

FRANCA GORIČNIKA

se iskreno zahvaljujem članom kolektiva Elan za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje in spremstvo na zadnji poti, govorniku pa za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Žalujoča sestra
Marija Goričnik
z družino

Ob smrti dragega očeta

CLEMENS ADELHARTA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem nadaljnje obdelave smučí za izrečeno sožalje in denarno pomoč.

Žalujoči sin
Clemens Dieter

Ob boleči izgubi drage mame

MARIJE KOŠIR

se sodelavcem iz prototipne delavnice zahvaljujem za izrečena sožalja in darovano cvetje.

Žalujoči sin
Janez z družino

Ob boleči izgubi drage mame

MILIČ LEPOSAVE

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz polizdelka za izrečeno sožalje in denarno pomoč namesto cvetja na grob.

Žalujoča hčerka
Todorovič Veljka

Ob nenadni smrti očeta

ŠTIBELJ KARLA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem modelarne in sodelavcem strojne delavnice smučí za denarno pomoč ter službi kakovosti za podarjeno cvetje. Hvala vsem za izrečeno sožalje, obisk na domu in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoča sinova
Karel in Franci
z družinama

UREDNIŠKI ODBOR:

Jošt Tone (odgovorni urednik), Golias Janez, Stare Tone, Urbanc Janez, Valenčič Valter, Bulovec Franc, Jan Igor, Peternel Irena, Ažman Tristan, Petriček Peter, Kapus Emilija (lektor).

Smučina šteje med proizvode 7. točke I. odst. 36. člena Zakona o obdavičenju proizvodov v prometu za katera se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. (Mnenje republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SR Slovenije št. 421-7-72); naklada 2000 izvodov. Tisk: Gorenjski tisk, Kranj

V sredo, 20. 12. 1989 smo z manjšo slovesnostjo pospremili na pot jadrnico E-33, ki smo jo nato skupaj z japonsko firmo Kanematsu-Gosho Ltd od 11. do 15. 2. 1990 predstavili na sejmu v Tokiu. Po besedah predsednika PO Uroša Aljančiča je prva jadrnica, ki bo plula v japonskih vodah, začetek dolgoročnega uveljavljanja Elanovih plovil na Japonskem, kamor sicer že več kot 20 let uspešno prodajamo tudi smuči.

Kranj
P GORENJSKA
revije
SMUČINA Elan 1990
070 489(497 12 Begunje na Gorenjske
191102190
COBISS 0

Prva Elanova jadrnica na Japonsko

Mateji Svet se po zmagah na Pohorju in v Veysonnazu odpira pot k osvojitvi medalje v skupni razvrstitvi veleslalomu

Armin Bittner — zmagovalec slalomov v Kranjski Gori (7. 1. 1990) in Schladmingu (12. 1. 1990)

Veronika Šarec — slalomski zmagi v Hausu

Dieter Thoma — skupni zmagovalec noveletne skakalne turneje in svetovni prvak v smučarskih poletih

Monika Seleš v Elanu

Čudežni otrok, kot ji ob njenih neverjetnih potezah na teniških igriščih pravijo številni novinarji po svetu, je pred kratkim obiskala tudi Slovenijo in našo tovarno.

Po napornih teniških turnirjih ji je teden dni počitka na Rogli verjetno prijal. Kdaj bo Monika spet našla čas za obisk pri nas, ne ve nihče. Trenutno šesta igral-

ka na svetovni teniški lestvici, skoraj že Američanka, vendar zaenkrat še z našim potnim listom, pravi, da je ponosna na Elan, ki ga poznajo in omenjajo povsod po svetu.

Upamo in želimo, da bosta tako Elan kot Monika Seleš lahko v ponos eden druge-mu.

Boštjan Gaser

